

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației strada
Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Și aceștia se clătină!..

(.:) Abia patru luni trecute că vestitul Bánffy-pașa a ajuns și el în urma unui *noroc prost*, la cârma acestei țări, — și eată și soarele lui plecat spre apunere! A făcut Măria Sa o socoteală scrințită care 'i-a scrințit și șederea lui mai departe în scaunul de ântâiu-ministru.

Eată-ce 'i-a dat de cap:

Papa dela Roma a trimis, săptămânile trecute, pe un înalt imputernicit al său, Agliardi, să cerceteze, rugat fiind spre aceasta, pe conducătorii bisericii catolice din Ungaria. Înaltul bărbat a fost primit cu mare alaiu pretutindenea de catolicii unguri și neunguri, și cum lumea acum e chiar îngrijată de păgânele legi aduse de guvern, prin care lovește atât de tare în biserică, trimisul Agliardi, Italian de naștere, a atins în unele vorbiri, icl și colo, și despre aceste porniri păgâne, și le-a osândit, ca pe niște păcătoase, ear' lumea ce-'l auzia îl slăvia și purta în triumf. Asta însă 'i-a supărat grozav pe cei dela stăpânire, și ministrii unguri, cu Bánffy în frunte, au cerut ministrului comun (de obște) al Împărăției, ce locuște în Viena, Kálnoky, ca să ceară Papei să-și îndrume la ordine trimisul să nu atîțe țeara contra stăpânirii. Ministrul comun însă a răspuns că lucrul e foarte giugaș și nu merge așa ușor cu *dă cu Bánffy*, că Papa dela Roma nu-i un solgăbiru cu pinteni, cu care să te poți certa pentru fiice, ci e un om sus pus și spriginit de multă lume, — lecțiile acestea însă ministrului Bánffy nu 'i-au plăcut. S'a născut între ei o ceartă, care a ajuns înaintea Maiestății Sale Împăratului-Rege la desbatere. Maiestatea Sa a

aflat de cuminte purtarea ministrului său din Viena, și fiindcă acesta vătemat de purtarea bătărană a lui Bánffy, voia să-și lapede slujba, Maiestatea Sa 'i-a dat un atestat în care-'i spune că are toată încrederea într'insul și nu se învoeste ca să se depărteze din slujba sa. Dar' asta era în același timp o lovitură în ministrul unguresc, care a început cearta. Soții sei 'l-au silit pe Bánffy să meargă la Viena să-și ceară și el un atestat de laudă cum a căpătat Kálnoky necerut, și Bánffy s'a dus, dar' a venit precum s'a dus: Maiestatea Sa nu 'i-a dat nici un atestat.

Astfel fi este pus capul și acestui minister. Lui Bánffy nu-'i rămâne, decât ca în urma acestei dovezi de neplăcere și neîncredere a Maiestății Sale, să pună și el jos frânele țării și să se ducă în hăul din care a eșit!

Foile ungurești sînt turbate, că din această prindere în degete cu Viena, ei au eșit bătuti, opăriți, ear' ministrul Kálnoky din Viena, biruitor. Ele cer cu tărie retragerea acestor ministri dela cârmă, și ea poate să se urmeze în curînd, după o domnie de altfel atât de scurtă.

Ce înseamnă însă *pentru noi*, aceste dese schimbări de guverne? Aceea că și Maiestatea Sa s'a încredințat pe deplin de netrebnicia acestor cârmuitori, și e înscârbit de purtările lor obraznice și fără cap, și mai ales, că nu mai e aplicat a le face așa de ușor toate voințele lor! Ca mâne le va ajuta Dumnezeu să peardă încrederea întregii lumi, și să fie strimtorăți, cât, de voe de nevoie, să le vie apă în urechi și minte 'n cap, și dreptate să facă!

Numai și noi să fim oameni!

Iubiților din Seghedin și Vaț.

Afară de scrisorile de încurajare și de neuitare, pomenite în numărul trecut, că s'au trimis la Seghedin și Vaț din privilegiul împlinirii unui an dela 7 Maiu, după cât am putut afla, s'au mai trimis încă din următoarele locuri:

Din Lunca o caldă scrisoare subsemnată de *Stefan V. Sita*, preot, *Parteniu Bêrlea*, preot, *Ioan Mihaiu*, plugar, *Ioan Mihaiu*, inv. și *Dumitru Nartea*, comerciant.

— În același timp ni-se vestește, că în Dumineca de 5 Maiu, ziua marelui Mucenic George, s'a ținut liturgie solemnă pentru scumpii noștri întemnițați din Seghedin, Vaț și Cluj.

*

Din Bedeleu s'a trimis una subsemnată de către dnii *Ioan Sava*, preot și *Ioan Vesa*, inv.

*

Din Viștea-inferioară o scrisoare în versuri, a fost trimisă de dl *Dionisie Stanciu*.

*

Din Noul-român s'a trimis o scrisoare în numele Românilor, prin dl preot *Teodor Bonca*.

*

Din Rudăria în numele poporului român de acolo s'a trimis prin dl preot *Iacob Sirb*.

*

Din jurul-Aiudului s'a trimis o scrisoare mai lungă sfîrșită cu calde urări

FOIȚA.

Cupa lui Stefan.

Într'o mănăstire din trecut rămasi,
În domneasca sală se întinde masă.
Misail presidă âst ospet' voios,
Și în timpul mesei zice dureros:

— „Stefan după moarte lasă moștenire,
„Arcul seu și cupa l'astă mănăstire.
„Cu Cantemireștii, Leșii au venit
„Și prădând locașul arcul au răpit;
„Însă nu răpiră cupa minunată!
„Ea trăește încă, de mirare!.. eată!“

El arată cupa; toți s'au minunat.
Ea era săpată dintr'un matostat.
Servii varsă 'ntr'insa dulce tămăioasă,
Fiecare 'nchină pentru o frumoasă.
Când la cel din urmă rîndul a venit
Misail ia cupa și-astfel a vorbit:

— „Unde este timpul cel de vitejie?
„Timpul de mari fapte, vai, n'o să mai vie?

„A căzut Moldova, căci ori-ce Români
„Se roșesc la gândul de-a mai fi stăpâni
„Ei îmbracă mantă de înțelepciune;
„Dar' ca să-și ascundă trista slăbiciune.

„Dar' înțelepciunea făr'a cuteza,
„E ca cutezarea făr'a cugeta!
„Când vedem sfioasă patria română
„Ne-aducem aminte vorba cea bătrână:
„Cel-ce-i mai aproape de mormîntul seu
„La ideea morții tremură mai rău!
„Stefan nu mai este... însă o să vie
„Alți Stefani cu vieată și cu bărbăție,
„Dacă timpul de-astăzi ne apasă greu,
„Viitorul este al lui Dumnezeu;
„Însă pân' să vie lanțul să ne rupă
„Nu va mai bea nimeni din această cupă!
„Când un suflet mare se va arăta
„Hârburile cupei le va aduna!“...

Zice, aruncă cupa și o sparge 'n trei!
Nimeni n'a strîns încă hârburile ei...

D. Bolintineanu.

Sirena.

Poveste, de Andersen.
(Urmare).

De câte-ori nu se urca dimineața spre locul unde lăsase pe prinț! Văzu poamele din grădină corăndu-se, văzu zăpada topindu-se pe munții cei înalți, dar' pe prinț nu-'l zări de loc și de aceea se întorcea de fiecare dată și mai tristă, în adâncimea mării. Unica ei mângâiere era să se ducă să stee în grădinița sa și să-și petreacă brațele împregiurul statuei celei mici, care sîmăna cu prințul, dar' nu-'și mai îngrijia florile care acum creșteau în voe amestecându-'și frunzele cu ramurile pomilor.

După-ce trecu cîtva timp nu mai putu ține și-'și spuse întemplantarea uneia dintre surori; celelalte afară și ele curînd, dar' numai știu nimeni afară de ele și câteva sirene care nu spuseră lucrul de cât cătorva prietene bune. Una dintre ele știa unde era prințul; și ea fusese față la sîrbarea dată pe corabie și putu spune de unde venia și unde fi era regatul.

— Aidem, sorioară, ziseră celelalte prințese; și ținîndu-se de mâni se ridicară deasupra apei și se îndreptară spre palatul prințului.

de bine în versuri, de cătră următorii: Moș Ioan Popa Barna, Vasile Filimon, Emil German, Ioan Olar, Mar Ulpian Fodor, Octavian Orariu, Ioan Filimon, Augustin Stanca.

*

Din Roscani a trimis în numele Românilor o adresă de felicitare, dl Ilariu Tulburean, inv. — și alta dl administrator Avr. Păcurariu.

*

Din Biia s'a trimis o caldă scrisoare, coperită de următoarele subscrieri: Tului E. Gruță, dascăl rom., Georgiu Dulan, cantor, Georgiu Capelneanu, Aureliu Todoran, Petru Groza, Romul Ciugudeanu, Ioan Dulău, Ioan Groza, Nicolae Popa, Timofteiu Dulău, Teodor Hancăș, Georgie Groza, Nicolau Burza, Petru Ignat, Lichian Chelerean, Ioan Voids, Aron Popa, Ioan Petric, George Sabău, George Todoran, Ioan Costea, Ioan Dulău, Ioan Georgean, Mihailă Bucur, Petru Căpălnean, Vasilica Horșia, Ilie Dan, Ironim Bogdan, Ioan Groza, Elisabeta Dulău, Ana Căpălnean, Maria Todoran, Anuță Todoran, Aron Cristea, Vasilie Cristea, Nicolau Mărginean a lui Ioan, Aron Căpălneanu, Nicolau Sâmbotean, Vasilie Căpălneanu, Ioan Ignat, Vica Ignat, George Cristea, Floare Căpălneanu, Ioan Cristea, Manoil Ciugudeanu, Ioan Pocian, Iacob Cristea, Aron Hancăș, Ioan Hancăș, George Ignat, Elena Popa, Veronica Hancăș, George Micășan, George Micășan lui Vasilie, Maria Bunea, Ioan Popa, Ioan Burja, Vasilie Căpălnean, George Ignat, Petru Sabău, Vasilie Groza, Oniția Dulău, Rosalie Ignat, George Todoran.

*

Din Dobra o caldă scrisoare iscălită de: Avram Păcurar, admin. prot., George Oprean, Toma Neamțu, Ilariu Tulburean, Nicolae Herbai, Aron Muntean, Simion Pasc, Nicolae Crainic, George Bontos, Criste Lajos, Iulius Cig,

George Lacătuș, Petru Bontos, George Morar, Aurel Oprean, George Tomuța, Ioan Cristea.

— La sfârșitul iscăliturilor sunt următoarele cuvinte: *Și Serbii romanizați eternizează memoria voastră! „Zsivio!”*

Choșești, 7 Mai 1895.

Milenković.

*

Din Șeica-mare în numele mai multor Români s'a trimis prin dl Zaharie Dobrota, june.

*

Din Boița au trimis o înflăcărată scrisoare „Românii din drumul lui Traian, Pasul Turnului-roșu”.

*

Din Seliște au trimis o scrisoare vre-o 15 meseriași români.

*

Din Blăjel a trimis economul George Văsiu în numele mai multor țerani.

*

Din Cluj 'i-a felicitat pe iubii martiri tinerimea română universitară.

*

Din Brașov au trimis o gingașă și caldă adresă, doamnele și domnișoarele române!

*

Decât că, după-cum se vestește din Seghedin și Vaț, directorul temniței n'a predat iubitorilor adresați nici unele din scrisorile trimise lor în acest scop. Nu face nimic. Un cuvânt mai mult de-a le zice pe adevăratul lor nume: răi și nedrepti, — dar' noi ne-am făcut datorința, și bine e să ni-o facem în totdeauna!

Legile păgâne.

Marti în 2/14 Maiu s'au desbătut în casa magnaților a treia oară planurile de legi cele în două rânduri respinse: despre neconfesionalitate și recepția Fidovilor (vezi „F. Pop”. Nr. 38 din anul trecut și 12 din astan). Legea Fidovească a fost primită ca deopotrivă cu celelalte legi, neconfesionalitatea însă respinsă și acum. Metropolitul Miron a votat și el pentru primire! Chiar și unguri mulți s'au scârbit de aceasta! Vom reveni.

Procesul Turzenilor.

Mult trăgănatul proces al Turzenilor, s'a pertractat la 2/14 Maiu a doua-oară la Cluj

Știm cum s'a sfârșit pertractarea din 7/19 Martie (vezi „Foaia Poporului” nr. 11 din estan). Curia n'a aflat a fi la loc judecata curții cu jurați de atunci, și a rinduit nouă pertractare.

Acușatii au fost toți de față, și s'au purtat toți bărbătește și românește, afară de unu, Iuliu Gelan, care ajuns cu vreme în slujbă la postă, ca să nu-și peardă slujba, a gândit că e mai bine să urmeze după mintea cânelui care l'nghe labele stăpânului ce stă cu biciul gata să-l lovească, — și a vorbit ungurește și a spus că a scris-o și el adresa, dar' numai așa, fiindcă pe atunci era slujbaș la o bancă românească. L-au și lăsat pe el nepedepsit.

Încolo procesul a fost ținut la înălțimea obicinuită, cu vrednicie și mândrie românească!

Ca apărători s'au dus dnii Dr. George Popescu, care atât de strălucit a apărut în rëndul trecut pe aceeași acușati, și de I. Russu Șirianu, redactor la „Tribuna”.

Tribunalul și jurații de astă-dată s'au purtat mai ungurește ca în rindul trecut.

Procurorul a fost unul nou, Sămi.

S'a purces după chipul obicinuit. S'au luat „naționalele” acușatorilor, spunând fiecare cine e, de unde, și că recunoaște că a scris adresa ori nu? Recunoscând toți și primind răspunderea, curtea cu jurați s'a retras și a judecat, declarându-i pe toți de vinovați.

Pe temeiul părerii juraților, tribunalul a croit pedeapsa, care e următoarea:

S. Nicoară e osândit la 100 fl.; S. Poruțiu, I. Gaia, I. Giurgiu. St. Mariș, Iul. Petricăș, George Tatar și Iuliu Murășanu la câte 50 fl.; I. Cadar, V. Murășian, N. Russu, R. Romoțan, C. Florian, Val. Moldovan, T. Trîmbițaș la câte 25 fl.; Andreiu Balteș la două luni închisoare. Toți împreună au de-a purta cheltuelile de proces în sumă de 232 fl. Din cauțiunea „Tribunei” se confiscă 300 fl.

Acușatii înștiințează recurs.

Palatul lui era făcut din pietri galbene și strălucitoare cu scări mari de marmură și ale căror trepte coborau până în mare. Niște turle aurite, mărețe se ridicau deasupra acoperișului, și printre stilpii care încungiurau clădirea se vedeau statui de marmură care păreau a fi ființe vii; se mai vedeau prin geamuri niște săli bogat mobilate, cu covoare rare, ear' zidurile le erau pline de tablouri frumoase. În mijlocul unei săli mari se afla un havuz mare care arunca până în tavanul de sticlă apă aurită de soare, și în care se oglindeau plante numeroase de culoare albastră verde închisă.

Acum știa cel puțin unde locuia prințul și multe seri și nopți petrecea acolo legănându-se pe apă; și apropiindu-se de pământ din ce în ce mai mult, intră odată și pe canalul cel larg, care ducea sub balconul cel mare de marmură; acolo stând în umbră, se uita în tăcere la prințul cel tinăr care nu bănuia nimic și care se credea singur sub razele lunii.

Îl văzu în multe seri încungiurat de musicanți, plutind în luntrea lui bogat gătită,

și-și scotea capul din ierburile verzi. Cei cari vedeau fluturând în vânt vëlul ei lung de argint, credeau că vre-o lebedă își întindea aripile.

Când eșiau pescarii noaptea la pescuit pe lac, cu făclii, îi auzia lăudând pe prinț. Și se bucura că-l scăpase de moarte și se gândea la clipa când îi simțise capul lăsându-i-se pe sin, și la sărutarea înfocată ce-i dăduse ea. Dar' el nu știa nimic și nu o visa măcar odată.

Începu a iubi pe oameni din ce în ce mai mult, și din ce în ce mai mult doria să poată rămâne în mijlocul lor, a căror lume îi părea mai mare decât a ei, deoarece ce ei puteau sbura pe mare în luntrile lor, urca munții până deasupra norilor și deoarece ce țerilor, pădurilor și câmpiilor lor nu li-se vedeau marginile. Toate lucrurile acestea îi întăritau dorința de a afla mai mult, dar' surorile ei nu știau să-i spună ce ar fi dorit să afle.

Atunci se duse să întrebe pe bunică-sa care cunoștea ținuturile cărora le zicea: „ținuturile de dincolo de mare”.

— Când nu se îneară, oamenii trăesc vecinic? o întrebă, ori și ei sunt osândiți să moară tot ca noi care trăim sub apă?

— Da, mor și ei, îi răspunse bătrâna, ba încă nici nu trăesc cât noi. Noi o ducem până la trei sute de ani, și când murim ne schimbăm în spumă de mare, n'avem mormânt printre cei cari ne sunt dragi.

Noi n'avem suflet nemuritor și nu mai așteptăm altă viață nouă; noi sēmănăm cu plantele de baltă, le cosește și cresc ear'. Sufletul oamenilor nu pierde nici-odată, corpurile lor se fac țerină și el se ridică din ele spre a se urca prin vënduh până la stelele strălucitoare. Sufletele lor se ridică cătră locuințele necunoscute, pe care noi nu le vom vedea nici-odată, după-cum ne ridicăm noi deasupra apei spre a ne uita la țerile de pe pământ.

— De ce nu avem și noi suflet nemuritor! zise sirena cea mică cu întristare; eu 'mi-aș jertfi cu dragă inimă o sută de ani din viața mea numai să pot duce o zi viața ce duc oamenii și să pot intra în împărăția cerului.

Cât poate hărnicia.

Din comuna Orman (comit. Solnoc-Dobâca) primim următoarea scrisoare, care ne arată ce mult poate face un preot harnic la satele noastre:

Dle Redactor,

În comuna noastră Orman avem un preot, pe dl *Ioan Bochișiu*, ale cărui fapte cred de bine să vi-le vestesc și D-voastre. A venit aici din *Mica* la 1877, unde stând 5 ani, a înființat un grănar de bucate pentru îmbunătățirea plății învățătoarești, care și azi este, și are peste 300 ferdele cucuruz în natură.

În *Orman* la 1880 a adunat și poporul de aici și l-a luminat asupra folosului unui grănar, și l-a înduplecat de s'a obligat ca în timp de 10 ani, în fiecare toamnă să dea tot omul o anumită măsură de bucate, după-cum îi e averea, făcând trei clase, — și s'a întemeiat grănarul și a sporit an de an, costând firește osteneli și adese chiar neplăceri când cu scoaterea bucatelor de pe la oameni. Dar' ce se poate fără oboseală? Azi privind starea lui, uităm de toate, căci frumosul așezământ a ajuns de are, după 15 ani, o avere mișcătoare și nemișcătoare, care îi aduce un venit curat de 220 fl. la an. Grănarul se întemeiasă cu scopul ca din venitul lui să se plătească întâiu preotul și numai o parte să se dea și în plata învățătorului. A venit însă legea despre urcarea la 300 fl. a salariului învățătoarese, și ce a făcut dl preot *Bochiș* în fața ei? Ca să asigure școala, s'a mulțumit de bunăvoința de partea ce i-se cuvenia din venitele grănarului, numai ca învățătorului să i-se poată da plata prescrisă, și amestecul stăpânirii în trebile școlii să fie astfel înlăturat!

Dar' nu numai acestea, ci și multe alte sunt vredniciile dînsului. E neobosit tutru a îndemna pe oameni să spriginească școala și biserica. Dela mulți, în zilele din urmă ale vieții lor, a dobândit daruri de câte 10—20 fl. pentru biserică. Așa dela *Iacob Tarța* 50 fl.; *Ioan Onția* 20 fl.; *Vila Moholea* 10 fl.; *George Man* 10 fl.; ear' pe credinciosul seu făt *Toader Bocoș* l-a îndemnat de a lăsat bisericii, fără urmaș fiind, 16 jugere de pământ în preț de 1000 fl. Tot la îndemnul d-sale poporanul *Gavrilă Man*, pe patul morții, a făcut o fundațiune de 400 fl.; anume 200 pentru biserică, 200 pentru școală, — și așa mai departe.

Lucruri frumoase acestea, pentru care nu putem din destul lauda poporul din *Orman* și pe bravul lor preot *Bochișiu*! Onoare lor!

ip

Întrunire agricolă în Săsciori.

(Raportul „Foi Poporului“.)

(Urmare.)

Sfirșindu-se astfel desbaterea asupra vorbirii dlui *Blaga*, dl președinte al întrunirii pune la rînd discursul al doilea, „despre cultura viilor“ de dl *Ioan Halalai*, notar. D-sa arată ce fel de înoiri ar trebui introduse la prăsierea viței de viie; vorbește despre storul în saci al strugurilor; apoi despre cum e a se purcede la curățirea buților în care vom pune mustul și vom păstra vinul. Dă mai departe îndrumări privitoare la tăiatul viței: să avem totdeauna foarfeci bine ascuțite, nu să rupă, ci să taie! Arată cum crede d-sa de mai bine a se apăra viile contra brumei și cum contra fulgerului (peronosporiei), și în sfirșit cum e a se urma la culcarea vițelor în gropi pentru iarnă.

Fiind între ascultători mulți cari se ocupă cu cultivarea viilor, asupra acestui lucru se naște o desbatere viuă. Mulți doresc să și spună părerea.

Dl preot *Pavel Goța* din *Laz* spune între altele, că e de părere, ca vița să fie pentru iarnă coperită cu paie, care îi țin nițică căldură și o asigură contra degerării, — și altele.

Dl *Halalai* îi răspunde pe scurt, lămurind încă cele spuse în discursul seu.

Dl *Lăncrăjan*, învățător în *Răhău* ia și d-sa cuvântul și dă deslușiri cum crede că ar fi doar' și mai desvîrșit a se urma la prăsierea de viță și cum la lucrarea pământului înainte de a sădi într'însul.

Dl preot *Blaga* adaugă și d-sa părerile ce și-le are privitor la același lucru, întemeiat pe experiența proprie.

Dl vicenotar *Chirca*, luând cuvânt e contra părerii dlui preot *Goța* de a învăli vița peste iarnă în paie, pentru-că se încuibă acolo șoarecii și o strică, dar' și pentru-că fiind vre-o iarnă stempărată, viței îi va fi prea cald și va încolți și stând prea mult în pământ vor putrezii mugurii, ear' primavara te trezești cu viaa ruinată.

Dl *Cărpinișan*, preot în *Răhău* stăruie asupra ducerii de gunoii în viie, dar' pune întrebare: când, ce fel de gunoii să ducem și cum să gunoim cu el? Cere răspuns.

Dl preot *Floca* din *Răhău* dă răspunsul: să ducem gunoii toamna, și anume: în

pământul negru și în cel umed, gunoii de cal, pe care îl pune în giurul viței în groapă, pe lângă rădăcinile ei; în locul petros punem gunoii pușaios, de lemne, de frunze și altele, și îl așezăm tot așa în giurul viței în gropi. Despre hotoșit spune că cel făcut cu viță bătrână e bun.

Și mult s'ar' fi întins încă vorba asupra lucrării viiei, căci toți știau câte ceva și voiau să espună, când însă dl președinte al adunării se ridică și zicând că, pe cât a băgat de seamă, la toți le place să vorbească despre viie, din care dobândim vinul — dar', fiind vremea înaintată (erau 3 după amezzi, începutul la 11 nainte de amezzi) propune să împreunăm bună-tatea vinului cu dulceața mierei, și ascultăm acum pe dl *Romul Simu* care are să ne vorbească despre stupărit.

Dl *Simu*, unul dintre cei mai pricepuți stupari pe care îi avem noi Români în *Ardal*, arată în discursul seu, folosul cel mare ce-l poate lua omul după cultivarea albinelor, pe lângă o osteneală așa de mică și o cheltueală așa de puțină! D-sa are în stupină 80 de stupi, și de când se cuprinde cu ei, a învățat a-i cunoaște foarte bine, și a ști ce plătesc. Un stup aduce un venit curat de 5—10 fl. la an! Arată dl *Simu* folosul cerei, al mierei pentru țeranii noștri mai ales în posturi; vorbește apoi despre neamurile de albine; sînt trei: matca, trântorii și lucrătoarele. Descrie vieța în coșniță. Vorbește despre roirea și prinderea roilor. Deosebirea între coșnițele de nuele și cele artificiale (de scânduri). Folosele mari ale acestor din urmă. Și așa mai departe, dl *Simu* dă amănunte și pricepute îndrumări de tot felul despre chipul cum mai bine e a se purcede la cultivarea albinelor, — stăruie însă mai ales asupra cultivării lor în coșnițe artificiale (de scânduri) și pentru a arăta în chip de tot vădit ușurătatea și bună-tatea acestor coșnițe, Reuniunea a și adus cu sine o coșniță artificială și dl *Simu* a arătat-o celor de față, a descris-o, a arătat cum se umblă cu ea și în ea, — pe urmă a lăsat-o acolo pe seama școlii, — cine vrea să o poată vedea. Îndeamnă apoi pe oameni a ceti în „Economul“ adaus la „Foaia Poporului“ din anul trecut unde s'a scris mult și amănunțit asupra stupăritului. Aci dl președinte *Tordășianu* face cunoscut că dl *Simu* însuși e acela care a scris în „Economul“ despre stupărit.

(Va urma.)

— Gonește din minte-ți aceste gânduri, răspunde bătrâna, noi sîntem mult mai fericite decât oamenii și prețuim mai mult decât ei.

— Va să zică va trebui să mor și să mă fac spumă de mare!.. Atunci nu voi mai auzi concertele valurilor și nu voi mai vedea florile frumoase și soarele roșu... Nu pot cu nici un preț dobândi suflet nemuritor?

— Nu, răspunde bătrâna, afară numai dacă vre-un bărbat te va iubi mai mult decât pe muma și tatăl-seu, va respira numai pentru tine și afară numai dacă un preot îți va pune mâna ta într'a lui care se-ți făgăduiește credință večnică. Atunci sufletul lui trece în corpul tău și iai și tu parte la fericirea oamenilor. Atunci el îți dă sufletul lui fără să-l pearză pe al seu, dar' lucrurile acestea nu se întimplă nici-odată; ce e frumos în mare la noi, ca coada ta spre pildă, pe pământ e urit. E adevărat că nici nu se prea pricep, deoarece-ce lor li-se pare că sînt frumoși cu două proptele grosolane, cărora le zic „picioare“.

Sirena cea mică oftă și se uită la coadă.

— Ai să petrecem, zise bătrâna, în trei sute de ani, cât ține vieța noastră, avem vreme să jucăm și să sărîm; mai târziu odihna ne va face plăcere. Astă seară e bal la palat!

Și ce frumseță necunoscută pe pământ! Zidurile și tavanurile sălii celei mari de bal erau de sticlă groasă și străvezie.

Sute de scoici stăteau așezate rînduri-rînduri, trandafirii și verzi, și se vedea arzînd un foc albastru care lumina toată sala. Lumina trecea prin ziduri și lumina și apa; o mulțime nenumărată de pești, mari și mici, înotau cătră zidurile de sticlă; solzii unora străluciau ca purpura, ai altora ca argintul sau ca aurul. În mijlocul sălii curgea un flaviu larg uimitor de frumos, pe care jucau cîntînd sirenele, fete mari ori mume. Nici un glas omenesc nu era așa de dulce; cîntecele sirenei celei mici erau mai frumoase decât toate și toți o laudară; ea se simți o clipă foarte fericită, căci știa că vocea sa nu avea păreche nici pe pământ nici pe apă. Apoi se gândi din nou la lumea pămîntească, nu putea uita pe prinț; și durerea ei că nu avea și ea un suflet ca el, era fără

leac. Eși frumoșel afară, pe când în sală toți erau veseli și se duse în grădinița sa. Deodată auzi niște cornuri de vînătoare, care ajunseră la urechile ei trecînd prin apă.

— Ah! cugetă ea, plutește acum, color sus, cel care mi-a cuprins gîndul și căruia aș dori să-i încredințez fericirea vieții întregi.

Vreau să fac tot ce voi pute numai să dobîndesc și eu suflet nemuritor. În vreme-ce surorile mele joacă în palatul tatălui-meu, eu mă duc la vrăjitoarea apelor; odinioară îmi era frică de ea, dar' numai ea mă poate ajuta și îmi poate da vre un sfat bun.

Eși din grădină și apucă spre locuința vrăjitoarei. Locurile îi erau necunoscute; nu văzu nici flori, nici ierburi de mare; numai nășipul cenușiu se urca până la o cotitură unde apa, ca și o roată de moară, făcea un cerc tîrînd cu ea în adîncimele unei prăpăstii, tot ce apuca.

De aci trebui să treacă prin niște noroaie mari, și în sfirșit ajunse la locuința vrăjitoarei în fundul unei păduri ciudate, în care

Adunare învățătorească.

Adunarea generală a învățătorilor gr.-cat. din comit. Sibiu s'a ținut în localul școlii gr.-catolice din Sibiu, după-cum hotărîse adunarea de mai înainte din Veștem, care tot ea hotărîse și ținerea unei serate declamatorice-musicale cu conducerea căreia a fost însărcinat un comitet în frunte cu dl teolog abs și învățator *Ilariu Banciu*, care, slugească-și spre laudă, ne-a mulțumit pe toți.

Multă laudă se cuvine și celorlalți domni cari au dat ajutorul pentru reușirea acestei serate, adevărații învățători, cari au luat parte la probe de cântări formând corul. Cu mulțumită însă dărește reuniunea d-șoarei *Olimpia Neagoe*, pentru ajutorul dat la această serată prin cântarea d-sale pe pian a pieselor cântate de dl *Ilariu Banciu*.

Adunarea generală decurs după programul publicat la 9 oare cu chemarea ajutorului Duchului Sfânt prin dl protopop al Sibiului *I. V. Rusu*, și dl cooperat gr.-cat. al Sibiului, amândoi buni îngrijitori ai acestei tinere reuniuni de învățători.

Dișii n'au lipsit nici o clipită dela adunare, dând învățătorilor multe îndrumări de lipsă. S'au citit rapoartele: comitetului, cassarului și al bibliotecarului.

S'au citit și mai multe lucrări și s'a discutat apoi asupra lor dovedind învățătorii și prin unele și prin altele că își cunosc bine chemarea lor. Anume dl *Valeriu Florian* a disertat despre »Deprinderea școlărilor la activitate«. Dl *Romul Simu* despre »ce studii și cum se se propună în școlile de repetiție«. Dl *I. Popescu* despre »cum se desvoaltă simțământul național în elevi?«. S'au ținut apoi prelegeri practice de model cu elevii școlii din Sibiu, prin domni *George Săbău* despre »aburi«, dl *George Dănilă* despre »amfibii«, și *Manasie Ciungariu* despre »lupta dela Șelîmber«.

S'a discutat asupra înființării unei reuniuni de stupărit, și deocamdată s'a hotărît ca toți membrii reuniunii inv. să se facă membrii renniunii agricole din comitatul Sibiu. S'a făcut apoi alegerea oficianților și comitetului pe un nou period de 3 ani, și au fost ales: preș. *R. Simu*; vice-preș.: *Valeriu Florian*; secretar: *G. Săbău*; bibliotecar: *Ilariu Banciu*; cassar: *Ioan Stoia*.

Adunarea a decurs în bună ordine și înțelegere, și dând frumoase semne de înaintare.

Încă ceva. Venitul seratei declamatorice a fost 74 fl. 25 cr.; speșele 68 fl. 25 cr. — Rămâne un venit curat de 6 fl. Puțin, dar' deocamdată destul, pe viitor nădăjduim mai mult. Doar' tot începutul e greu.

Participătorul.

Stări desnădejduite!

Primum următoare scrisoare din *Sân-Mihaiu-de-Câmpie*.

Dle Redactor,

În comuna noastră înainte cu 4 ani s'a încins un urît proces ridicat de fruntașii poporului contra preotului *Alexandru Bărbulescu*, care s'a sfârșit așa, că preotul și-a dat declarațiunea pe onoarea sa, că în timp de de un an se va strămuta din comună. Trecând însă acel termen și dl preot nestrămându-se, în 1893 32 suflete din fruntașii poporului au trecut la confesiunea ev. reformată! după care trecere preotul în loc de-a cerca să câștige pe poporeni trecuți, mai tare depărtează și pe cei rămași! O pildă: În anul trecut întovăreșit cu câțiva fruntași din popor a făcut o întreprindere bănească, adevărată obligat pentru vre-o 3—4 mii florini să care prund pe drum. Mergând treaba bine, când a fost la împărțirea dobânzii domnul preot li-a întors spatele soților, prin ce a înscârbit de nou toată lumea, și o urmarea acestei scârbe e, că în 24 a lunii trecute 8 familii din nou au trecut la confesiunea reformată! Ear' ce e mai rău e, că cei trecuți la confesiunea reformată cu cei-ce mai voesc să treacă și-au înaintat o suplică la Înaltul minister pentru a li-se da școală de stat. Pe 1 Septembrie o vor și căpeta. În comuna noastră preotul *Daniel Angel* de mai înainte a ridicat o biserică înainte de aceasta cu vre-o 40 de ani, asemenea căreia pe acel timp n'a fost în ținutul nostru, ear' acum aceea se ruinează, ear' dl preot oprește și pe popor dela reparație! Pe Paști au voit oamenii să aducă un măiestru să repareze biserica, ear' dl preot s'a împotrivit, căci aci d-sa nu avea dobândă! Și alte multe-multe de aceste sînt „meritele“ preotului nostru *Alexandru Bărbulescu*, prin cari comuna noastră de vre-o 180 familii, ce afară de vre-o 7 proprietari, a fost curat românească, a ajuns acuma să aibă clopot și preot reformat din a 3-a comună!

ip.

Atragem luarea aminte a Consistorului gr.-cat. din *Blaș*, asupra celor-ce ni-se împărțesc în această scrisoare!

SCRISORI.

Oameni harnici.

Ticvanul-mic, Maiu 1895.

On. Redacțiune,

Sînt aproape doi ani de zile de când noi în comuna noastră ne bucurăm de o frumoasă pornire spre deșteptare și luminare. De un timp încoace se cetesc, în comuna noastră, multe foi și cu ele lumina crește.

Avem în mijlocul nostru pe dl *Aureliu Giuca*, cleric abs., care din toate puterile se trudește a lumina și a învăța pe oameni. La sărbători ese în mijlocul satului, unde la noi se face joc, cetește din foi și spune de cele ale națiunii suferințe.

În primăvara anului trecut a început a aduna mai mulți tineri și bărbați, vre-o 35 la număr, și în timp de 5 săptămâni a instruit un cor în cântările bisericesti, și anume în patru voci, și la sfintele Paști au fost în stare spre mirarea poporului a da răspuns la ecteniile preotului..

Anul acesta începînd mai cu de iarnă și intrînd în cor și mai multe fete au început a învăța și multe și frumoase cântări naționale. În 10 Februarie a dat și un concert, împreună cu teatru. A reușit peste așteptare! Oaspeți mulți și toți mulțumiți.

La sfintele Paști s'a dat de același cor un nou concert, ce a isbit tot așa de bine.

Dar' și o veste rea.

Preotul nostru dl *Romulus Popovici*, nu știm de ce, face pedeci și greutatea acestui cor. Când eram pregătiți de concert pe Paști a ținut o ședință în comitet, și au hotărît ca noi să nu fim iertați să dăm concertul și inoșebî nu în școală, căci, zice comitetul, vor veni gendarmii și pot ave neplăceri, și altele. Ba a fost corul pîrit la fibirul din Oravița ca tulburător de liniște, și s'a cerut oprirea lui. Abia am putut dobîndi îngăduință pentru ținerea concertului, dar' s'a oprit de-a se mai instrua corul mai departe după concert.

Răutatea și patima a biruit, și noi acum nu știm ce e de făcut; cum am pute susține totuși și mai departe corul, căci dorința la oameni e, și bunăvoință față de el încă? On. redacție să binevoască a ne da oare-care îndrumare.

Un corist.

Răspundem cererii de mai sus în cele următoare: Corul, dacă el e să ră-

copacii și tufșurile erau polipi, jumătate animale jumătate plante asemenea unor hidre cu o sută de capete! În loc de ramuri aveau niște brațe lungi băloase cu niște degete ca vermi, în care stringeau tot ce apucau și nu mai lăsau.

Sirena cea mică se opri cu grije înaintea acestor lucruri, inima îi bătea de spaimă, ar fi vrut să se întoarcă înapoi, dar' atunci se gândi la prinț și la sufletul oamenilor, și așa prinse curagiu de înaintă. Își strînse pîrul împregiurului capului ca să nu i-l poată apuca polipii, își încrucișe brațele pe piept și spin-tecă apa ca un pește trecînd printre spurcăciunile îngrozitoare care își întindeau spre ea degetele sucite ca niște șerpi. Le văzu ținîndu-și prăzile cu sute de ghiare, asemenea unor cercuri de fer. Văzu inecați care căzuseră până acolo în fund și nu mai scăpaseră din ghiarele lor; văzu sfîrșimături de corăbii, oase de animale pămîntești și văzu și o sirena mică pe care o prinseră și o sugrumaseră; tabloul acesta din urmă fu pentru ea cel mai îngrozitor.

Pe urmă ajunse la un lac întins plin de șopârle mari cu pantecele gălbui. Aci văzu o casă făcută din oase de oameni inecați. În lăuntru sta vrăjitoarea, din gura căreia mîncă o broască, după-cum mîncă canarii zahăr din gura oamenilor.

— Știi ce vrei, zise vrăjitoarea. Dorința ta e nesăbuită, dar' împlinescă-ți-se voea, fata mea, cu toate-că gustul tîu te va duce la pierzare. Vrei să-ți lepezi coada ta de pește și să dobîndești în locul ei picioare ca oamenii, pentru-ca prințul să te îndrăgească și să poți dobîndi suflet nemuritor.

Vrăjitoarea rîse cu atât zgomot și într'un chip așa de înfiorător, încât broasca dela gură căzu jos.

— Ai venit la vreme, căci de mai întîrziat până mîne nu-ți mai puteam face nimic până de azi într'un an. Am să-ți pregătesc o beutură, să o iai cu tine, și până nu se întoarce soarele să eși pe pămînt și să o bei. Atunci coada ta de pește se va schimba în două picioare de om. O să te doară. Toată lumea o să zică că ești cea mai frumoasă

ființă omenească care a trăit vre-odată. Tu mai mult vei aluneca decât umbla, nici o dăntuitoate nu te va pute nici ajunge, necum întrece, dar' la fiecare pas pe care îl vei face, vei crede că pui piciorul pe tășuri de cuțite și sânge va curge din ele. Dacă ești gata să suferi toate câte îți spusei, eu îți pot îndeplini voea.

Răspunsul fu un „da“ tremurător, și în același timp sirena cea mică se gândi la prinț și la fericirea de a ave suflet nemuritor.

— Gîndește-te bine, îi zise vrăjitoarea, căci sirena la loc nu te mai poți face, să știi... Nu îți vei mai pute vedea părinții, și de nu vei pute să te faci iubită de prinț atât de mult încât să-și uite și să-și părăsească mîmă și tată și să te ia de nevastă în fața preotului în biserică, nu vei dobîndi sufletul nemuritor după care umblî. În zorile zilei care va urma celei în care se va însura cu alta, inima ta se va zdrobi și corpul ți se va schimba în spumă de mare.

(Va urma).

Mână curat bisericesc, are drept de vi-
tuire, fără nici o îngăduință mai departe
din partea slujbașilor publici. Să se în-
voească numai biserica. Firește ar fi foarte
de lipsă bunăînțelegere cu comitetul pa-
rochial și bunăvoința lui față de cor.
Dacă însă corul ar voi să dea concerte
și încă și prin satele vecine, atunci e
lipsă să aibă statute întărite de viceco-
mite (alșpan).

Ne-am bucura auzind de ființa și
mai departe a corului, și rugăm și pe dl
preot și pe comitetul parochial să-i dea
ajutor și să nu-i mai facă greutăți!

Foc mare.

M.-Ludoș, 30 Aprilie 1895.

Onorată Redacțiune,

În 26 Aprilie izbucnind foc în paiele unui
ecoom de aici, și fiind un vânt puternic, în
cursul s'au prefăcut în cenușe 14 case îm-
prenă cu toate edificile economice, bucatele
și utrețul de vite. A ars și tot ce-a fost în
cas. Paguba e mult peste 9000 fl. v. a.

Ajutorul pentru împedecarea lătirii fo-
culi, căci de stingere nu mai putea fi vorba,
era neînsemnat, deoarece pompieri sunt pu-
ținși și instrumente neîndestulitoare.

S'a văzut o rătăcioasă nepăsare din
paea străinilor în fața acestei nenorociri.
Oameni cari erau la depărtare de un chilo-
metru abia, nu și-au desprins vitele să vină
și să aducă vre-o bute de apă!

Socotind însă lucrurile cari le implinesc
în folosul comunei, Românii de aici ar fi vred-
niți într-o zi de o așa grea certare, mai
mult ajutor, căci dacă e vorba de un trans-
port la miliție, de lemne la comună, de cură-
țul stradelor și al șanțurilor comunale, mereu
sunt mînași Românii, cu carțele și cu palmele
le; dacă e vorba de a ține paza de noapte,
și iarna sunt la rînd Românii, cari ziua
muncesc, ear' noaptea străjuesc; pe când o
mulțime de alți locuitori, Maghiari, Ovrei, pro-
petari și meseriași sunt scutiți sub felurite
fome și cuvinte.

Aici în Duminăca trecută s'a așezat un
comitet sub presiunea P. O. protopop Nicolau
Somon, pentru a se aduna în ajutorul celor
nenorocici ajutoare din comună și din proto-
popiatul Ludoșului, căci lipsele celor arși sunt
rari și grabnice! Ajutoarele din afară vor fi
învenite și cuitate pe calea publicității.

cu toată stima
R. Luca.

Pași înainte.

Hondol, în Aprilie 1895

Domnule Redactor,

Un lucru frumos și folositor e pus la
cruce în comuna noastră Hondol, și anume în-
temeierea unei bănci de credit, pentru aju-
tarea poporului în lipsele lui de bani. Banca
se va numi „Hondoleana“. Pornitorii acestei
înșoțiri sunt domnii: Petru Mihuțiu, capelan
parochial în Hondol; Sabin Piso, comerciant;
Eugen Grecu și dl învățător Alexandru Iovan,
(acest din urmă dând sprigină morală, și anume
îndemnând poporul la spriginirea noului așe-
zământ).

Vrednicie pe lângă întemeierea institu-
ției are Magnificența Sa dl Petru Pipos, jude de
tablă pensioat, și dl Alexandru Vlad, învă-

în Banpotoc, care au întocmit statutele
societății.

Afară de aceste atinse mai sus despre
dl Sabin Piso fac cunoscut, că și în anul
trecut școlar, la examenul de vară, între șco-
larii cari s'au distins cu răspunsurile, a îm-
părțit și bani, despre ce nu 'i-se pot trece
cu vederea faptele cele bune.

La 9/21 Aprilie și-a ținut această so-
cietate întâia adunare generală, în sala școalei
din Hondol. — Membrii s'au adunat în număr
foarte frumos atât din Hondol cât și din jur.

Dl protopop Vasile Pipos a deschis adu-
narea prin o cuvîntare plăcută și potrivită
scopului, s'au statorit statutele și acum se vor
trimite tribunalului spre întărire.

Societatea constă până acum din 118
membri cu părți fundamentale de câte 15 fl.
v. a. — Suma înscrisă e de 4000 fl.

Încolo laudă lui D-zeu, căci în comuna
noastră merg trebile bine, numai una ar mai
fi de dorit și de foarte mare trebuință, și
adeacă: dl capelan Mihuțiu cu învățătorul, să
vină la ceea-ce li-s'ar căde să vină: să tră-
ească în iubire unul cu altul și să nu se
poarte unul cu mândrie și cu dispreț față de
celalalt, după-cum a fost până aci. Atunci și
mai mult bine am pute vedea făcându-se!

Un membru al societății.

Meseriași.

Sîntem dintre aceia care din toată
inima stăruie pentru răspîndirea meseriilor
între Români. Ne bucurăm foarte când
auzim că ici-colo un preot ori cărturar,
stăruie din toate puterile întru aceasta,
și laudăm bucuroși pe cei-ce ostenesc în-
demnând pe unii și pe alții la îmbrăți-
șarea lor.

Azi ne face plăcere a scoate la
ieveală pe un atare cărturar român. E
domnul preot gr.-or. George Șoneriu
din Saschiz. D-sa de vre-o 40 de ani
de când preotește în Saschiz, mult a
lucrat în acest înțeles în comuna d-sale,
și la frumoase sfîrșituri a ajuns. Fără
a mai pomeni de vredniciile d-sale că
afînd biserica și școala săracă, s'a în-
trepus la singuratici și la comuna politică
și a dobîndit avere frumoasă (vre-o 30
jugere de pămînt) bisericii, — pomenim
numai de frumoasele isprăvuri ce le-a
făcut pentru meserii. Aproape de Brașov
și avînd drumuri la oraș, cumpăra mate-
rialul pentru câte un meseriaș și-l ducea
în sat și arêta și altora cât de ieftin e,
și că meseriașul lucrîndu-l cât dobîndește,
și așa a trezit în oameni dorul de-a se
apuca de meserii ori a-și crește pruncii
pentru ele. A ajuns acolo, că plecînd
la Brașov 'i-se îmbrășau băieții să-i ducă
la meserii. D-sa încărcă câte 4—5 în
trăsură, și haid' cu ei la oraș și-i risipia
pe la măiestri. Așa că pîn'acum, la în-
demnul d-sale au îmbrășat meseriile 37
de tineri Români din Saschiz, din cari cei
mai mulți azi sînt măiestri, o pîrticică
sînt încă calfe, și alta ucenici. Cojocari,
mêsari, lăcătuși, tălpari, lemnari, rotari,
cismari, zidari, — de tot felul așii azi
în Saschiz, măiestri eșiți din sinul popo-

rului de-acolo însuși, ear' o parte se află
în Brașov, și mulți și în România.

Acesta e în adevăr un lucru frumos
și un puternic avînt spre bine și înain-
tarea poporului nostru, sau mai drept spu-
nînd ar fi — *dacă peste tot locul îm-
brășierea meseriilor s'ar face cu atîta
căldură cum frații noștri din Saschiz
au făcut-o!* Și dl preot Șoneriu poate
fi mîndru de asta.

„Asociațiunea pentru spriginirea în-
vîțăcelor și sodalilor români din Brașov“ —
în adunarea sa generală dela 3 Ianuarie
a acestui an, luînd în dreptă socotință
vrednicia dlui Șoneriu, 'l-a și ales de
membru onorar al seu, și 'i-a trimis o
diplomă pentru aceasta!

Bine și frumos e așa! Celor-ce bune
lucruri fac, le sîntem recunoscători și-i
scriem cu litere neperitoare între bine-
voitorii neamului nostru!

Dee D-zeu ca, întru cât numai se
poate, mai lung să putem însemna șirul
acestui fel de bărbați.

CRONICĂ.

*Primirea și așezarea în scaun
a Metropolitului dela Blaj* s'a amînat
pe alte zile, căci pe când fusese pusă, trebuia
să meargă la Pesta la desbaterile din Casa
Magnașilor, unde pentru a treia și cea din
urmă oară s'au mai trimis respinsele planuri
de legi despre neconfesionalitate și recepția
Jidovilor.

Ne mai auzit. În Beregsau, comitatul
Timiș, a murit sîptămîna trecută o femeie, cu
numele Iconia Ciulan. Pîn'aci n'ar fi nimic
nou. Dar' noutate ne mai auzită e, că numita
femeie, după-ce a murit și a fost pusă în sicriu
a născut un copil, firește, mort. Întîmplarea
a stîrnit mare mirare, și s'au pornit bănueli,
că doar' femeia n'ar fi fost murit de moarte
naturală. S'au pornit cercetări. Și mama și
copilul au fost „secționati“ (desfăcuți, tăiați)
de doctori.

Fapte vrednice de urmat. Cetim
în „Revista Orăștiei“: Cu privilegiul focului
ce a izbucnit în anul trecut în comuna Beriu,
au fost nimicite pe lângă casele privaților
și biserica gr.-or. cu clopote cu tot. Prea-
onoratul domn S. Popoviciu, protopresb. ono-
rar și fost paroch al comunei noastre Beriu,
cunoscut de altcum publicului după binefacerile
și ajutoarele de altă-dată, *a cumpărat pe spesele
sale proprii un clopot pentru această biserică.*
Asemenea și Samoila Gridan, morar în Beriu,
văzînd lipsa unui al doilea clopot la această
biserică a binevoit a dărui 20 fl. în scopul
cumpărării unuia. Frumoase fapte și de laudă.
vrednice!

O mare nenorocire. „Voința Cra-
iovei“ din România, povestește următoarea
întîmplare: În 23 Aprilie în comuna Gubauea
era mare veselie pe moșia unui domn, Savopol.
Fiind sîrbătoare, și sfințirea unui clopot, lumea
își petrecea. Mai toți sătenii din Gubauea
se aflau în curtea proprietarului și jucau.
Proprietarul moșiei avea un tun turcesc, mic,
cu care trăgea la petreceri. Încărcat și de
astă-dată cu mult praf de pușcă când să-l

descarce, tunul s'a spart, cu o puternică bu-
buitură. Bucăți din el au sărit în toate păr-
țile. Țipetele de spaimă și de groază se auziau.
Un fum gros coperea toată curtea. S'au spart
toate ferestrele dela case. Au fost găsiți trăn-
țiți la pământ și răniți greu vre-o 10 oameni.
Doi au și murit în curând.!

*

Cercetări pentru A. Iancu. Din
Ponorel ni-se scrie, că dl *Ioan Galdeu* a fost
pe 8 Maiu citat la judele cercetător din Câm-
peni pentru colecta făcută pentru monumentul
lui Avram Iancu. Judecata încă nu i-s'a făcut

*

Șteanare. În anul trecut, la prinderea
de post al Crăciunului, țeranul *Ioan Podea*
din Săcădate a cântat „*Doina lui Lucaciu și*
„*Marșul Ligei*”, pentru ce a fost pîrit și în
urmă dat în judecată. Peste câteva zile i-s'a
trimis o citație pe numele *Ioan Podea*, învătă-
tor, pe care după-ce el nu este învățator, foarte
corect purcezând, a respins-o. Judele atunci
a rînduit ducerea lui cu gendarmi, ceea-ce s'a
săvîrșit în zilele trecute spre marea glorie a
— pîntenilor!

*

Concerte. Reuniunea română de cân-
tări din Sas-Sebeș dă, Duminecă în 19 Maiu
n 1895, un concert în sala cea mare dela ho-
telul la „Leul de aur”. După concert joc.

— În *Halmagiu* se va da un concert
împreună cu declamări de cătră corul vocal
al bisericii gr.-or. române, sub conducerea
dlui *Mihail Vidu*. Venitul se va dărui pentru
fondul corului bisericesc.

*

Maial. Corpul învățătoresc dela școala
română gr.-ort. din *Porcești* va da Joi în 11/23
Maiu a. c. un „*Maial*” în pădurea „*Zăvoi*”,
ear' seara în școală. Venitul curat va fi dărui
pentru înființarea unei „societăți de lectură”
în *Porcești*!

*

**Măiestru păpușar român în Bis-
triță.** Dl *Ioan Morariu*, măiestru român, s'a
așezat în Bistrița, (Boodergasse nr. 3) și făgă-
duște lucru cinstit și bun, rugând pe Români
să-l spriginească. Îndemnăm și noi pe toți
Românii să-i deie spriginul lor, lucrându-și
la dînsul și la alți măiestri români, și cât se
poate de puțin numai, la străini.

*

Moarte. *George Totoianu*, preot-protopop
gr.-cat. a răposat la 12 Maiu n. în etate
de 55 ani. Fie-i țărna ușoară!

Adunare în Dobra.

Dl *Augustini A. Nicoară*, deputat
la sinodul archidieceșan gr.-or. din Sibiu,
conchiamă pe ziua de 7/19 Maiu la Dobra
o adunare de popor și inteligență. La
adunare au dreptul dar' și datorita să
meargă toți credincioșii gr.-or. cari au
ales pe dl *Nicoară* deputat la sinod.
Poporul are drept să ceară să fie bine
luminat despre starea averii archidieceșei,
despre starea școalelor, despre felul
cum cărmuește consistorul și Metropolitul
biserica și despre ce se petrece în sinod.
Se știe ce se știe și de prin gazete, dar'
tot mai multe știe cel ce a fost de față.
De aceea bine vor face alegătorii din

cercul Dobrei care vor da ascultare la ur-
mătoarea:

Convocare.

Voind să-mi dau seamă despre lucrarea
și ținuta mea, ca deputat sinodal archidieceșan,
cu toată iubirea poftesc și rog pe toți alegē-
torii parochiilor greco-orientale din cercul al
VII-lea electoral, al *Iliei* (protopopiatele *Iliei*
și *Dobrei*) a se întruni pe *Duminecă în 7/19*
Maiu a. c., la o **adunare**, ce se va ține după
ameazi, la 4 oare, în curtea primăriei, sau
alt loc potrivit, în *Dobra*.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării populare prin
mine și constituirea, prin alegerea unui pre-
sidiu și 2 notari ad hoc.
2. Dare de seamă despre lucrarea mea,
ca deputat sinodal archidieceșan din anii 1894
și 1895.
3. Desbatere publică asupra lucrării și
ținutei mele, pentru mine, sau contra mea.
4. Hotărîri.

Rog și invit îndeosebi pe condeputatul
cercului *Romul Anucuța*, pe protopresbiterii
tractelor, preoțimea, învățătorimea, proprietarii,
diregătorii de toate felurile, negustorii, cu un
cuvânt întreaga inteligență și întreg poporul
gr.-or. cu durere și tragere de inimă cătră
biserica și neam, prieteni sau contrari de
vederi ai mei, a veni la această adunare, unde
au să se discute treburi de ale bisericii.

Din schimbarea frățească luminată și
fățișe a gândurilor și părerilor, nu poate să
ese decât binele bisericii și neamului, cărora
credincioși fii trebuie să rămânem toată viața!

Deva, Joi 9 Maiu n. 1895.

August A. Nicoară,
deputat sinodal al cercului VII.
elect. *Ilia*.

*

În legătură cu asta tipărim aci și pro-
punerea pe care dl *A. Nicoară* o făcuse în
sinod contra cererii consistorului de a întări
hotărîrea lui prin care dă părintelui asesor
Cristea dojană pentru mestecul seu în politică.
Dl *Nicoară* propunea ca Sinodul să hotă-
rască așa:

1. „Sinodul adăne mirat ja știre despre
dăscălirea politică pomenită în raportul general
al consistorului plenar, din privilegiul îmbăcu-
rător al reîntrării în slujbă a părintelui asesor
Nicolae Cristea, osândit ca membru în comitetul
central național.

2. Sinodul nu se simte îndreptățit, după
toate legile în vigoare sau așezămintele biseri-
cești, nici nu poate fi îndatorat prin lege de
stat, a trage în cercetare pe vr'unul dintre
osândiții politici: deoarece-ce biserica nu face
politică de stat, nici nu e organ supus al sta-
tului, ci de sine stătător! Nu află deci potrivit
cu așezămintele bisericesti și sf. canoane a pri-
goni pe un osândit „politic”, după-ce și-a
isprăvit pedeapsa legală, și a pedepsi pe alții,
rămăși în temniță, sub durata pedepsei.

3. Sinodul archidieceșan imputernicește pe
I. P. S. Sa și ven. consistor archidieceșan, să
protesteze chiar, în contra amestecului guver-
nului în dreptul disciplinar neatrănător al bise-
ricii, față de slujbașii sei bisericesti!

*

Tot atunci se va da acolo și un concert
de cătră corul dlui *Toma Roșu*, învățator în
Deva, ear' după concert va urma petrecere cu
joc! Eată un cuvânt mai mult pentru-ca
Românii să meargă mulți.

R Î S.

Micul Ionel plânge, cu lacrimi amare.
— *De ce plângi, draguță? îl întreabă*
un oaspe al casei.

— *Toți frații mei au acum vacanțe,*
numai eu nu...

— *Și pentru-ce nu ai și tu dragă,*
vacanțe!

— *Pentru-că eu nu umblu lașcoala...*

*

O doamnă cam gingașă, dar' peste
care trecuse cam multe primăveri, e duce
supărată la pantofarul seu:

— *Bine, dle, 'ți-am zis de atăa-ori*
să întinzi, cât se poate, pielea la țhete,
ca să nu se încrețească apoi pe prior?

— *Coconiță, răspunde măiestrul ori-*
ce piele, dacă se învechește, se sbârcește.

*

Copiii vecinului au prins un bro-
tăcel (broșcuță care prevestește vremea și
'l-au pus într'o sticlă cu apă ca să le
arete vremea. Brotăcelul, spăriat, n se
mișcă. Lizica, ca să-i trezească zelu îl
amenință cu pumnul.

— *Lasă-l în pace, Lizico, îi ice*
Ionel, dacă-l superi se năcăjește și ată
numai vreme urită!

*

Un Țigom, tot auzind vorbind-se
de lund nouă, întreabă pe un Roman?

— *Dar' bine, Românico, cu lule*
cele vechi ce se face?

— *Ce să se facă, răspunde Rom-*
nul, se taie în bucăți și se fac stele...

POSTA REDACȚIEI.

D-sale N. C. F. în Forn. Înțelege-te cu eși
vă despărțiți pe cale legiuită, și atunci te poți cunia
cu alta. Altfel nu te cunună nici un preot.

D-sale T. T. în P. Așa pe rînd am pte
publica câte ceva, dar' să le tipărim pe toatîn
cârticică pe cheltueala noastră, — nu putem.

D-sale »Filon« în P. Neîncăpându-ne în u-
mărul acesta, căci am fost foarte îmbulziți de matcaș,
ca să nu întârzie prea mult, am dat știrea »*Tribun*»,
va urma însă și la noi.

Dlui I. V. în Bed. Același răspuns privor
la știrea cu *Jidanul* și celelalte.

D-sale P. O. în Husmezău. Același răspus!

D-sale I. R. al R. în M. Frata. Același răspus!

D-sale I. F. în Cheud. În numărul viitor.

D-sale P. G. în Tirnova. Vom căuta ce care
e, mai târziu.

D-sale S. S. în C. Măn. Fără a mai publica
în foaie se vor căuta oameni și vi-se vor trimiț.
Ciobotar mai curând nădăjdum, dar' pitar mai gre-
vezi, nu se apucă oamenii noștri, și așa când
cauți și ai voi să-i ai și să-i spriginești, — nu-s!

D-sale St. Sc. în Ber... A sosit. Dar' pre-
lungă fiind, n'am avut vreme s'o scurtăm, și așa n
se putea. În alt număr însă totuși.

D-sale T. L. în N. Cam șoadă întrebare. Cum
să faci călătorii de plăcere lungi, cu bani puțini!
De te duci pe jos, și pe drum nu mănăci nimic ni-
nu bei nimic, — negreșit ar să ajungi până la Ierusalim
cu bani foarte puțini!.. La întrebări de acestea n
putem da nici noi răspuns. Ca mănă ne va întreba
cineva, cum ar pute trăi cu bani puțini, ori nelucrând
nimic, deși el n'are nimic...

Dlui I. B. în B. Nu se poate. Cu ce ai adevet
D-ta că a jurat strîmb? Aceasta e acuză gravă, care
ar cere adeviere.

D-sale P. H. în Glogoveș. Vom pomeni de
cele scrise în oare-care număr viitor. Lăudăm dra-
gostea D-tale pentru martiri.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**
Proprietar: **T. Liviu Albin.**

LOTERIE.

Tragerea din 11 Maiu n.

Budapesta: 51 26 37 71 43

Tragerea din 15 Maiu n.

Sibiu: 8 40 62 22 1

CĂRȚI.

La librăria Institutul Tipografic T. L. Albini, Sibiu, strada Măcelarilor nr. 21, se află de vânzare următoarele noutăți musicale:

Ai plâns și tu v'odată? Romantă pentru voce și piano de Ernest I. Alexandrescu	fl. —50
Nu înțeleg. De E. I. Alexandrescu	" —50
Pictorilor! De E. I. Alexandrescu	" —50
Un fir electric. De E. I. Alexandrescu	" —75
L'Affection. Polca franceză p. piano de C. D. Belortu	" —50
De Braila à Gênes. Galop pentru piano de C. D. Belortu	" —50
Sërba Bucureștilor, pentru piano de Ioan D. Burlan	" —50
Sërba Bucureștilor, pentru voce și piano de Ioan D. Burlan	" —50
Didi. Polca mazurca pentru piano de Ioan D. Burlan	" —75
Isvorul. Romantă pentru voce și piano de Dimitrie St. Cristide	" —50
Liniste. Vals pentru piano de Dimitrie St. Cristide	" 1.—
Am plâns. Romantă pentru voce și piano de Alphonse Cirillo	" —75
Singurătatea. Romantă pentru voce și piano de Alphonse Cirillo	" —75
Claire. Polca pentru piano de Alph. Cirillo	" —50
Institutele-Unite. Vals pentru piano de Carol Decker	" 1.—
Sërba Bucureștilor, pentru piano de Const. Dimitrescu	" —50
Sërba mirilor. De C. Dimitrescu	" —50
Iubileul. Marș de Gh. Fotino	" —75
Surorile. Hora de Gh. Fotino	" —50
Elisa. Polca franceză de G. Ionescu	" —50
Zéphir. Polca mazurca de G. Ionescu	" —75
Souvenir de Zürich. Polca mazurca de Anton Kneisel	" —50
Pas de quatre original. De Mayer Lutz	" —50
Gavotte de la Princesse „Marie“. De Michel Margaritescu	" —75
Les beaux yeux. Valse pentru piano de Mathilde Mironescu	" 1.—
Țerăncuța. Cântec popular pentru voce și piano de Costache Moinaru	" —50
Hora înfrățirii, pentru piano de P. G. Nițescu	" —75
Hora Margareta, pentru piano de G. N. Ochialbi	fl. —25
Hora țerănească, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora ovreicuța, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora nebună, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
De te-ar prinde neică 'n crâng. De G. N. Ochialbi	" —25
Hora Ochialbi, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora nopții, pentru piano, de G. N. Ochialbi	" —25
Sërba oltenescă, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hai Cristei, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Luncei, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Floreasca, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Zuralia, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Ca la ușa cortului, țigăneasca pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Aurora, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Ocheșica, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Hora Frunza, pentru piano de G. N. Ochialbi	" —25
Flori în vale. Polca mazurca pentru piano de W. Oppelt	" —50

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[963] 15—

asigurăză prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobili etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termnuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
Suma fl. 1.045.365.05	Suma fl. 867,777.60

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

920.257 fl. 36 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Marfă gata după plăcere.

Constantin Dragoș,

măiestru pantofar,

Sibiu, strada Măcelarilor 37,

recomandă onorabilului p. t. public, că în lucrătoarea sa de păpucărie efectuește tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi, cu prețurile cele mai moderate, oferind totodată spre mulțumirea tuturor marfă solidă și prompt executată.

[1684] 1—6

Prețuri foarte ieftine.

Comandele se efectuesc iute.

Lucru solid, bun și durabil.

În editura „Institutul tipografic“

a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

D. COMSA,

membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

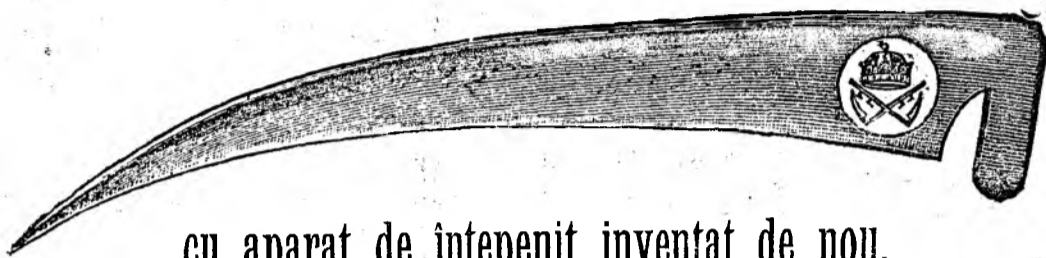
O nouă invenție însemnată pentru agricultori.

COROANA TUTUROR COASELOR

INDISPENSABILE PENTRU FIECARE ECONOM SUNT

COASELE „KRONEN“ DE OȚEL ALB

ces. și reg. patentate

[1572] 2—

cu aparat de înțepenit inventat de nou.

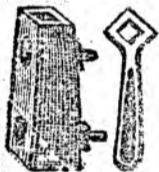
Aceste **coase**, sînt fabricate din **cel mai fin oțel alb** și se bucură de protecția legală a ministerului ces. reg. austriac și reg. ung. de comerț.

Cine folosește odată această coasă, acela nu va mai cumpăra alta, deoarece ce coasă „Kronen“ patentată e coasa favorită a ori-cărui econom, renumită prin :

1. Manuare foarte ușoară, elasticitate și formă frumoasă.
2. Taiș ascuțit ce ține vecinic, pentru-că e de două-ori înțepenit, nu se tocește nici-odată.
3. Bătută odată coasa, ține mai multe zile, chiar și în cea mai tare iarbă de munte.
4. Se poate cosi, cu o singură ascuțire cu gresa, circa 120—130 pași în cea mai deasă iarbă.

Furnizez aceste coase sub garanție, pe lîngă ramburs sau trimiterea banilor anticipativ, postă sau cu trenul în următoarele 6 mărimi cu prețurile următoare :

Mărimea :	70 ctm.	75 ctm.	80 ctm.	85 ctm.	90 ctm.	95 ctm.
Prețul :	90 cr.	95 cr.	fl. 1.	fl. 1.10	fl. 1.20	fl. 1.30

Un aparat de înțepenit
dimpună cu îndrumarea de folosire **Numai 40 cr.**

Potrivindu-se la ori-care din coasele numite și la ori-ce coadă.

Modul de înțepenire de până acum al coasei de toporiște are desavantajul, că aceasta se făcea prin verigi, scoabe sau șurube, făcute de un faur sau lăcătar, ceea-ce e împreunat cu spese și pierdere de timp, fără-ca prin aceasta înțepenirea să fie dăinuitoare, pe lîngă aceea și toporiștea se ruinează repede, lucru bine cunoscut fiecărui econom.

Toate aceste neajunsuri se pot înlătura prin noul aparat de înțepenit, patentat prin privilegiu în Austro-Ungaria, aparat recunoscut de toate autoritățile specialiste din monarhie.

1. Înțepenire simplă, ieftină, repede și strînsă a coasei, după-cum arată desemnul din stînga.

2. Coasa se poate ușor și repede muta, așeza mai jos sau ridica mai sus.

3. Coasa se poate închide comod ca un briceag și după-cum arată desemnul din dreapta, se poate purta fără pericol.

4. Aparatul de închis durează în veci, deasemeni toporiștea, aceste trebuie așadar' numai odată cumpărate, deși taișul după folosință de ani de zile trebuie înlocuit cu altul nou.

Cuți

potrivit și cu pricepere alese pentru fiecare coasă, cu ajutorul cărora coasa este mai trainică și mai ascuțită, am în 3 calități :

Calitatea I.	Calit. II.	Calit. III.
12 cr.	25 cr.	35 cr.

Ciocan și nicovală de oțel
pentru bătutul coasei costă
numai 85 cr.

Pe nimic

dau fiecărui mușteriu, care cumpără mai mult de **5 coase**, un frumos present. Dacă însă mai mulți inși împreună cumpără deodată **50 de coase**, le ofer 20% rabat și expediez coasele până la gara lor pe spesele mele și franco.

În cazul acesta se 'mi-se trimite o arvună de 5 fl. și se se numească gara destinațiunii.

Garanție publică.

Prin aceasta mă deoblig în publicitate a expeda numai *coase alese, bune și fără greșeli*. Dacă însă totuși s'ar întempla ca coasa să aibă vre-o greșală, ceea-ce până acum încă nu 'mi-s'a întemplat, primesc înapoi ori-și-care coasă greșită dar' nefolosită încă, și trimit în locul aceleia *altă coasă bună pe spesele mele* ca dovadă a solidității în adevăr reale.

Viena, 1895.

Iuliu Fekete.

Comande execut imediat cu rambursă prin postă sau calea ferată și mă rog a 'mi-se da adresa corectă, la care sînt a se trimite coasele.

Să Vă feriți de contrafaceri și falsificate. — Comandele se se trimită numai la adresa aceasta :

Agentura gen. a coaselor „Kronen“ de oțel alb **IULIU FEKETE**, VIENA, V., Rüdigerasse Nr 1/13.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Commasarea.

(Urmare.)

Cap. V.

Pertractarea meritorie.

§. 93. Cele mai însemnate cerințe ale pertractării meritorie sunt următoarele:

1. *La despărțirea urbarială a pădurilor, pășunilor și locurilor cu trestie:*

a) statorirea numărului proprietăților urbariale îndreptățite la despăgubire urbarială, respective la despărțirea pășunatului statorirea proprietății nemeșilor și urbarialiștilor.

b) statorirea competenței, care se cuvine după intravilane din pășunat, în proporțiune cu proprietățile;

c) statorirea teritorului împărțitor ce primesc de o parte urbarialiștii, bisericile și școalele, care tot-odată se taie din întreg, de altă parte așezarea pe teritorul rămas marilor proprietari;

d) statorirea proporțiunii care se cuvine bisericilor, școalelor și urbarialiștilor din comună;

e) statorirea părților de pământ din mijlocul pădurilor, care sunt a se schimba și în alt loc a se așeza conform §. 8 din lege, și §. 44 din această ordinațiune.

2. *Proporționarea:*

a) statorirea competenței totale ce se cuvine comunelor;

b) statorirea competențelor: nobililor și urbarialiștilor, bisericilor, școalelor și a fiecărui membru din comună;

c) statorirea părților cuprinse din proprietatea comună prețul de răscumpărare, eventual statorirea răsplatirii întocmirilor făcute;

d) statorirea și despărțirea competențelor în natură cât și așezarea, conform legii §. 25 (și ordinațiunea prezentă 105);

e) statorirea proporțiunii ce se cuvine în părțile poporenilor din comună.

3. *Commasare:*

a) statorirea părților de proprietate care se află pe teritorul ce cade sub commasare, dar' nu vine sub schimbare;

b) statorirea drumurilor de comunicare în țarine și rotațiuni;

c) statorirea locurilor comune: isvoară, adăpătoare, mormântare, grădini de pomărit ș. a.;

d) statorirea singuraticelor călcători sau țarini de proprietate;

e) statorirea excomptului sau răscumpărării ce se cade pentru deosebitele obiecte.

§. 94. Sunt a se lua în seamă la pertractarea meritorie și cele rînduite în §§. 53—55 din această ordinațiune.

§. 95. După îndeplinirea legalisării judecătorul îndată va începe pertractările meritorie.

Chiar pestră acest scop judecătorul este îndatorat a încerca între partide împăciuirea și înțelegerea imprumutată.

Dacă între proprietarii interesați s'a putut ajunge la înțelegere cu privire la toate întrebările, judecătorul va susține scrisorile de împăciuire la tribunal, care le va examina în formă și exactitate, despre primirea sau aprobarea împăcării va înștiința proprietarii.

Contra acestei hotăriri din punctul formei sau pentru lipsirea unor momente mai în semnate din împăciuire, are loc apelata, asupra căreia aduce hotărîre definitivă tabla.

§. 96. Dacă împăciuirea nu s'ar fi putut statorî cu privire la toate punctele și întrebările, judecătorul este îndatorat a induce în protocol punctele singuraticice asupra cărora s'a putut ajunge la înțelegere comună.

După aceasta va asculta pe cei interesați la punctele asupra cărora nu s'a putut face înțelegere și dorința acelor pe scurt o va lua în protocol și va îndruma inginerul, ca să execute în vreme statorită planul lucrurilor pregătitoare. Despre despărțirea urbarială, proporțiunile s'au commasare, în toate conform legilor și punctelor statorite prin înțelegere comună, cu deosebită grijă la dorința părților interesate.

La pregătirea planului, precum și aducerea judecății meritorie, afară de dispozițiunea legilor sunt a se lua la deosebită aprețiere regulele statorite în §§-ii 22—25 ai legii și §§-ii 97—105 din ordinațiunea de față.

§. 97. Deodată cu îndrumările statorite în punctul de mai înainte sunt a se preda inginerului în copie, atât protocoalele despre împăciuirea parțială care se referec la meritul afacerilor, precum și cele luate despre punctele cu privire la care nu s'a putut ajunge la înțelegere.

§. 98. La parțelarea teritorului care cade sub commasare, averea statului comitatensă, comunală, precum și averile fondurilor religioase, de instrucțiune și ale altor corporațiuni, toate cad sub procedură ca proprietățile singuraticilor posesori, așa încât în locul acelor se parțelează proprietatea nouă în proporțiune cu cea veche.

§. 99. Dacă în legătură cu despărțirea urbarială, proporționare ori commasarea s'ar intenționa ceva schimbare, atunci conform legii despre drumurile publice din an. 1890 art. I. §. 1 judecătorul trebuie să recerce din oficiu cu trimiterea planului pregătit din partea inginerului pe autoritatea incredințată cu supravegherea și administrarea drumurilor, și trebuie să

aștepte în afacere hotărîrea meritorie a comisiunii administrative.

Autoritățile care cad sub procedură ca diregătoriile administrative cu privire la drumurile publice, și care sunt a se înștiința întocmai cu lucrările și planul inginerului, sunt următoarele:

a) cu privire la drumurile publice ale statului, biroul regesc de arhitectură pentru edificiile statului, prin ministrul de comunicațiune;

b) cu privire la drumurile comitatense, primul diregător din comitat prin adunarea generală comitatensă, hotărîrea căreia încă numai după încuviințarea ministrului de comerț are putere obligătoare;

c) cu privire la drumurile vecinale hotărîrea primului diregător din comitat, care apelându-se are valoare judecata comitetului comitatens, hotărîrile fiind deosebite și apelându-se vor avea putere obligătoare numai după aprobarea ministrului de comerț;

d) cu privire la drumurile comunale are valoare obligătoare în primul rînd hotărîrea antistiei comunale, în cas de apelată a vice-comitelui și în gradul ultim hotărîrea comitetului comitatens;

e) cu privire la drumurile publice, care sunt menite pentru comunicare cu gările au valoare hotărîrile: în primul rînd a comitelui suprem, în al doilea a comitetului comitatens și în gradul al treilea a ministrului de comerț.

Schimbările ce ar fi să se facă cu privire la drumurile de comunicațiune întemeiate de singuratici, societăți ori corporațiuni, sunt a se comunica cu cei interesați și în timp terminat trebuie provocați să se declare. (Va urma.)

Darea de consum.

Cumpăna care este chemată a arăta bunăstarea, ori miseria poporului diatr'o țeară, este așa numită darea de consum. Această dare se plătește pentru mâncări și beuturi: carne, zahar, cafea, vin, bere și rachiu. Măsurătorul prin care se poate ști traiul zilnic și bunăstarea poporului din stat, este chiar darea aceasta. Cu cât venitul statului este mai mare, cu atât și poporul se nutrește mai bine, cu cât se impuținează venitul din această dare, cu atât poporul duce mai mare lipsă. Poporul nutrindu-se mai bine, dă o dovadă că se află în stare materială mai bună, din care facem conclusia la îndestulirea aceluia.

În aceste zile însă s'a constatat, că darea de consum din anul acesta comparată cu cea din anul trecut, în cele trei luni dela începutul anului este mai puțină cu trei milioane, și dacă se trece și la alte venituri ale statului, se semnează, că este înspăimântătoare deosebirea venitelor visteriei statului între anul trecut și acesta d'acum. Deosebirea trece peste multe milioane. Toate acestea sunt cel mai vedit semn că poporul este foarte stors prin multele aruncuri, încât abia mai poate răsufla sub deosebitele sarcini

ce trebuie să poarte. Că acestea așa sînt, o mărturisește o foaie a stăpînirii, care zice:

„Starea nefavoritoare economică se face simțitoare și în visteria statului. Nu numai dările directe, dar și venitele dărilor de consum și trenurilor arată o scădere, care trece la mai multe milioane. Din această cauză guvernul trebuie să fie foarte cruțător, ba să observe cumpăt în grijirea visteriei de stat“.

Se arată deci o scădere financiară. Trebuie acum să știm ce măsuri va întreprinde stăpînirea să vindece boala, și poporului din stat să i se ușureze greutățile. Nu ne putem mira deloc că darea de consum a scăzut atât de tare, dacă intrăm în mijlocul poporului dela sate, care este silit a plăti 33 de dări. Cât pentru traiul aceluia, adese-ori trebuie să ne mirăm, că mai trăește, căci carne abia mai poate mânca la: Paști, Rusalii și Crăciun, neavînd parale din cari să se poată hrăni. Se bucură dacă poate avea pâinea de toate zilele. Lucru greu, hrană slabă, aceste sînt cauzele cari împiedică sporirea poporului care și dacă crește, rău fiind nutrit, este slab de puteri, de altă parte de aici vine și mortalitatea adese-ori înspăimîntătoare între copii.

Cu puțină excepțiune, poporul plugar nu trăește, ci vegetează, stăpînirea din toți face vegetariani.

Mai ales este de interes mare ținuta stăpînirii, care ne mărturisește rēul și în loc de a se îngriji prin Dieta țerii a afla leacul unei stări atât de nefirești, zile întregi se vorbește despre legea cu căsătoria jidovească. Ca să nu putem zice, că stăpînirea n'ar purta grija poporului din țeară, s'a pus la lucru spre a tipări matriculele de stat, vor sporî numărul dirigătorilor, că așa să nu flămânzească numai poporul, și să fie sporit numărul acestora prin scriitorii matriculelor.

Pe fiecare om bine cugetător trebuie să-l uimească nepăsarea celor dela cărma țerii față de poporul plugar, neștiința cu care guvernează și reaua voință, prin care nu se ușureze, dar tot mai multe sarcine pun pe umerii contribuitorilor din stat, sub care azimăne vor trebui să se frîngă și ruineze. Poporul dela sate în multe ținuturi este disperat și vine nepăsător și rece zicînd: „fie ce va fi, că nu mai putem învinge“.

Jertfa cea mai mare este, când un popor din țeară își trage dela gură bucată, ca să poată suporta greutățile publice; dar astăzi este vedit că poporul a început a flămânzi, darea de consumat este termometrul cel mai sigur că așa este. Când stările sociale se află în asemenea stadiu, atunci demoralizarea pășește în frunte, se clătină cumpăna moralității și numărul înșelătorilor și păcătoșilor, cari fără frică se ating de averea altora, se sporește.

Cât pentru noi, în mijlocul acestor stări n'avem altă scăpare decât sîrguința și pestrarea. Sîrguința de a munci pămîntul cât se poate de bine, ca să nu rămână nici un petec nefolosit, a lucra toate ramurile cari se țin de economie, ca din multe picături să dobîndim un pahar de apă. Putînd cineva prin sîrguință aduna cele de lipsă pentru traiul zilnic, trebuie să știe păstra și cruța, și să-și implinească dările la timpul seu, nu cumva prin întîrziere să fie sporite cu alte multe cheltueli de întîrziere. Omul sîrguincios, păstrător trebuie să fie și punctual, căci așa poate duce o viață mai cu tîgnă.

Plante de fînațe.

I.

Trebuința fînațelor.

Economia cîmpului, prin sporirea oamenilor, împărțirea pămîntului tot în mai multe părțile și ridicarea dărilor, au ajuns într'o stare foarte încurcată, încât a trebuit proprietarii să caute un mijloc prin care să poată scoate chiar din mai puțin pămînt venit mai mari, prin care să îndestulească stăpînul și să supoarte greutățile comune. Astăzi economia s'a ridicat până la acel grad, încât se dovedește, că nu pămîntul mult și rău lucrat, ci cel puțin și bine grijit este un izvor de câștig.

Așa pot fi rîturile cât de mari și întinse dacă de pe acele lipsește iarba sau dacă aceea este rară, încât abia are coșul puțină brazdă unde trebuie lucrători mulți; dar sporul e puțin. Așa de pe un rit slab 10 coșasi abia pot strînge vre-o 5—8 carē fîn pe zi, din contră unde iarba e deasă dela 10 coșasi se adună 16—20 carē de fîn.

În ce măsură știe economul să-și înmulțească nutrețele sale, tot în aceea își poate spori vitele. Cu cât va pute prin înțelepciune întocmi mai bine ritul seu, cu atîta va spori roada pe dînsul. De altă parte cu cât un fînaț este mai bine tocmit, cu atîta se va pute întreprinde mai cu folos pentru recoalta de bucate. Adecă în economia cîmpului ori-care înbunătățire, are rîurință bine făcătoare în mai multe direcțiuni. Așa dacă nutrețul produs este mai bun, atunci vitele nutrite cu dînsul vor fi mai frumoase; dar tot atunci, și gunoiul dobăndit dela dînsule va fi mai bun, și recoalta unde s'a pus mai bogată. Pentru a pute produce pe pe rîturi mai mult nutreț și pentru a schimba plantele pe pămînt, că așa se dobîndim mai bune recolte, economii au introdus sēmēnarea de ierburi, întocmai ca a bucatelor. Este adevărat, că prin această purcedere s'a sporit lucrul; dar în acea măsură și venitul. Mai ales economul, care și așa n'are pămînt mult, trebuie că puținul cât îl are să fie tot în lucrare. Baia sau mina de aur a plugarului este fața pămîntului, cu cât va ști a lucra cu mai bună chibzueală și sîrguință această baie, cu atîta i-s'a arēta sporul și se fericește dînsul.

Pentru o economie bună nutrețul vitelor este cea mai însemnată rubrică, trebuința de fînațe nu se poate suplini deplin nici când prin bucate, lipsa de fîn ajungînd pe plugar îl pune la mai grele grijuri ca chiar lipsa de bucate. După-cum zice poporul: „pîne pot afla cu cruceri și mai rabd; dar pe fîn trebuie zloți, că vita nu știe ce e răbdarea“.

Economul, care nu știe a-și câștiga atîta nutremēt pentru vite de cât are lipsă, și care este silit chiar a-și cumpăra fînul, unul ca acela nu poate înainta. Mai bine imputîneze vitele decăt să fie silit a cumpăra fînul; din contră economul

care pe lîngă nutrirea vitelor sale, mai poate vinde fîn sau poate păstra pentru anul viitor, ca să aibă peste întregă vara nutreț uscat, acela dovedește deplină priecere în economie.

Lipsa nutrețului la plugarii nostri mare parte nu provine din cauză că ar ave puțin pămînt, ci cauzele sînt a se căuta de totului în altă împrejurare: întai pentru-că se razimă numai pe rîturile, livezile și țarenile naturale; a doua pentru-că nu se îndatinat a nutri vitele cu șisță pregătita din paie, tulei de cucuruz; în urmă cu rădēcini de napi și sfeclă.

Rîturile și lazurile cosite din moștrămoși fără a fi întocmite prin gunoie sau arătură, produc niște iarba rară, scurtă și mēruntă, care atît cu privire la bunătate, cât și cu privire la mulțime nu poate răspunde cerințelor. Moșia străbună slăbită ne dă nutreț slab și urmează, că și vitele să fie rău nutrite, care apoi degenerază în niște corcitură impilate.

Mare greșală este și aceea în economie, când plugarul își hrănește vitele sale toată iarna tot numai cu fîn fără să aibă grije a schimba mîncările: prin șisță și rădēcini verzi. Dacă bună-oară omul ar fi silit să mînc: tot numai pîne, și fasole, dela o vreme oare-care se obosește cu mîncarea și abia mai are gust cătră dînsa. Chiar precum noi oamenii prin schimbarea mîncărilor ne compunem nutrirea mai sănătoasă, în tocmai așa se recere să facem cu vitele. Urmînd această regulă vom ave trebuința de mai puțin fîn și totuși vitele vor fi mai sănătoase.

Nu încape deloc indoeală că fînul și otava este pînea cea adevărată pentru vite, ear' celelalte nutrețe servesc numai de ajutor în schimbarea nutremētului. În câștigarea nutrețului atît de trebuincios pentru ținerea vitelor sînt trei cerințe care ne pot întinde mijloacele spre a pute ajunge la recoaltă îndestulitoare: sēmēnarea de ierburi, gunoiera rîturilor și rēsădirea plantelor rădęcinoase.

După împregiurările de astăzi, când cultivarea spicoaselor și cucuruzul costă mult lucru și grele cheltueli, fără să aibă ceva preț, încât adese-ori abia își plătește munca, este de lipsă a cultivă pe pămînte ierburi de nutreț, din care se pot ave trei dobānde: din fîn, sēmēntă și îmbunătățirea pămîntului. Rîturile și lazurile arate pe lîngă aceea că se stirpesc de pe dînsule mușinoii, corciuri și mușchii, pămîntul lucrat se mai îndreaptă și se face mai roditor și pentru alte bucate.

Unde aratul rîturilor ar fi împreunat cu greutăți, fiind petros ori stîncos, ori ar fi țarină schimbătoare, unde trifoiu și lucernă încă nu s'ar pute sēmēna, deoarece în anul al doilea vine locul sub pășune, între asemenea împregiurări se va gunoi subțirel ritul îndată-ce s'a desprîmăvărat, se va sēmēna pe dînsul sēmēntă de fîn adunată peste iarnă din stroh, care să se

păstreze în buți cu bună grijă, apoi se va grăbi locul cruciș și curmeziș. Acest lucru sporește cu multe cară de fân nutrețul.

Deoarece știința sau cunoștința despre sămănarea ierburilor de fâneațe, este una dintre cele mai de lipsă, este o necesitate foarte însemnată chiar și pentru cel mai sărac dintre proprietari, am aflat de bine a descrie cultivarea riturilor pentru fâneațe.

Pregătirea brânzei așa numită „sēcuească“.

În neguțătorie se aduce felul acesta de brânză sub numele amintit. Aceasta străbate prin cele mai depărtate ținuturi ale țării și este foarte cercată, fiindcă atât vara cât și iarna se poate păstra tot în stare proaspătă și are un gust plăcut.

Economii nostri cari se cuprind cu oieritul adese-ori din neștiință abia pot valora produsele primite după multe osteneți. Mai ales în anii din urmă pășunile s'au scumpit foarte, încât dacă oieșii nostri nu vor ști întrebuința mai cu preț laptele, ajung a nu avea nici un folos din ținerea oilor. Fiindcă brânza sēcuească încă este o cale, pe care se poate prelucra cașul ca să dea un folos mai bun cum de regulă se primește din caș și brânză, am aflat de bine a descrie pregătirea aceleia.

La pregătirea brânzei acesteia trebuie să fim cu grijă la patru împregiurări: închegarea laptelui, pregătirea cașului, manipularea și frământarea aceluia. Chiagul se câștigă din rinza de miel, vițel și rîmători (porci); dar' în folosință este mai îndatinat chiagul de miei. Rinza luată dela animalele amintite se sară bine, se leagă laolaltă, apoi pe ată acățat se pune în apropiere de căldură să se uște, din care se poate folosi mai mulți ani când avem trebuință.

Din chiag se taie o bucată care se ferbe bine în zăr mai proaspăt. Din aceasta apoi se toarnă după mulțimea laptelui care voim a-l închiega câte 2 linguri computate la 5 litre lapte. Laptele ori se închiegă îndată cum s'a muls în stare caldă, ori se încălzește până la 30—32 grade. Îndată-ce s'a turnat chiagul în lapte acela se mestecă bine, apoi învîlindu-se vasul se lasă neatins câte 25—35 minute, cam o jumătate oră, ca închegarea să decurgă în toată linișta. La închiegare trebuie a fi cu bună grijă ca aceea să nu se întempele mai iute sau mai târziu de 30 minute, căci și una și alta poate fi în scăderea bunătații cașului.

De aici urmează pregătirea sau adunarea cașului și depărtarea zărului, care lucrare este a se îndeplini cu linișta, ca nu cumva prin mare grăbire să delăturăm din laptele închiegat grăsimea. Dacă laptele este atât de închiegat, ca ținându-se tot de olaltă se poate ridica întreg din vas, mai întâiu se sară, apoi așezat în săculeț

de pânză se pune în vescă sau formă, în care se îndeplinește storsul. Prin apăsare sau presiune se stoarce din caș zărul, această stoarcere decurge în 10—12 oare, după-ce s'a stors se scoate din forma care s'a stors și se pune vre-o 2—3 zile la aer ca să se svēteze și uște, și pe caș să se formeze scoarță subțire. Dacă voim a pregăti brânza pe iarnă, atunci cașul se lasă câte 3—6 zile ca să fie mai bine svētat.

Având cașul svētat urmează frământarea aceluia. Coaja sau pelița de-asupra dacă s'ar fi întărit se taie de o parte, adecă se curățește. Cașul așa curățit se pune în covată (vană) și începem a-l frământa, aflând că nu este destul de sărat se mai sară. Se frământă cu mâinile până nu se mai simțește în dînsul bucățele și se deslipește de mânuri și covată, până când totul este o brânză de-asupra căreia se alege grăsimea. Brânza așa frământată se așează în buticele de brad, beșici ori mațe de vite, apoi se vinde în neguțătorii.

Voind a păstra mai multă vreme brânza cum am amintit, cașurile se lasă mai mult timp ca să stea afară pentru svētat, frământarea se face cum s'a spus numai așezarea se întempele altcum. Adecă brânza se așează în buticele mai mărișoare, în cari se apasă foarte bine, umplându-se se pun pe de-asupra cojile tăiete de pe caș pe cari se așează fundul buticelii. Adevărată știință aici se arată prin aceea, ca brânza să fie așa scutită în buticele ca aerul deloc să nu poată străbate la dînsa (adecă hermetice.) De aceea fundurile și doajele se lipesc cu bună grijă cu lut sau mal în cari nu se află humus, la care în unele locuri îi zic mal galbin. După aceea se așează în pivnițe, cămări și poduri uscate, de unde după trebuință se pot vinde în ori-ce vreme.

Brânza aceasta se pregătește din lapte de oi, ori lapte de oi mestecat cu de capre, ori curat din lapte de capre, dar' aceasta nu este așa gustoasă. Se poate adauge la $\frac{1}{3}$ parte lapte de oi $\frac{2}{3}$ părți lapte de vaci fără să se simțească, dar' adaugând mai mult brânza are gust acru.

Ofică la vitele cornute.

Unul dintre cele mai lățite morburi e tuberculoza (oftica). Această boală este foarte greu de cunoscut, se începe cu tușă uscată, și vitele răsufă mai iute; dar' pentru aceea sunt cu voe, au apetit bun și vacile dau lapte regulat. Abia peste câteva săptămâni vitele devin superate și privirea lor exprimă jele, rumegarea pe încet se curmă, stau cu capul plecat și spinarea cărligată. Se culcă pe piept și coate, apoi sculându-se tușesc amortit așa de tare, că li-se cutremură tot trupul, întind grumazii, deschid nările foarte tare și crăcesc picioarele, când răsufă cască gura. Le place să se culce pe acea

parte a corpului de care parte pătinesc plumânile mai puțin; dar' slăbesc foarte repede, pielea pe trup e dură, părul se întoarce pe dînsule și își perde sclipeala, este ca preserat cu țărițe.

În anul 1893 au perit în Viena 21, 2% în urma acestei boale. Și la animale e foarte lățită oftica. În anul 1892 s'au tăiat în Viena spre mâncare 246.308 boi și vaci și între acestea s'au aflat 3537 ofticoase. Și în alte orașe variază numărul percentelor între 12 și 27. Causa acestei mari lățiri e după părerea specialiștilor aproape totdeauna infecțiunea sau contagiul, foarte rar se ereditează.

Pentru aceea economul are datorință îndată-ce o vită pătinește de această boală să o depărteze dintre celelalte, căci aerul care îl răsufă din plămâni fiind infectat, are foarte mare putere de lățire iucât prin contagiu se pot umple toate vitele. Legea veterinară la noi nu oprește îndestul contagiul cu oftică, cum face spre ex. la: holeră, difterie etc. Și ordinațiunile despre controlarea cărnii și a laptelui sunt puțin stricte. Medicul englez Sims Woodhead a documentat prin statistică că în Anglia se prăpădesc cu mult mai mulți copii de tuberculoză în urma consumării de lapte infectat cu baccili de acest morb, decât prin moștenire dela părinți. Ferberea laptelui cum se face la noi nu e îndestulitoare pentru omorirea baccililor, fiindcă oamenii nostri nu-l ferb timp destul de îndelungat de frică să nu dea afară. Pentru a distruge spori baccilelor e de lipsă o temperatură de peste 70° în decurs de cel puțin 10 minute. La prepararea untului și a brânzei nu se poate folosi lapte fert prin urmare și prin aceste se poate infecta, dacă laptele a fost dela vite tuberculoase.

În unele orașe mari, spre ex. Paris, s'a introdus prin lege sistemul de vaccinare (oltuire) cu tuberculin; acest din urmă introdus sub pielea vitelor, arată cu siguranță absolută, prin reacțiunea ce produce, dacă sunt infectate cu acest morb sau nu și apoi cele bolnave nu se admit pentru măcelărie și consumare nici laptele lor nu e iertat să se vîndă. Acest morb ivindu-se abia poate fi speranță ca vita să se poată vindeca, deci îndată-ce s'a aflat morbul trebuie vîndută, până încă nu s'a pierdut grăsimea. Carnea bine feartă și friptă își pierde baccilele ofticoase.

Seliște . . . . . 1895. D. B.

Adăparea cailor.

Nu este destul nutrirea cu grijă a cailor, ci se poștește că pe lângă aceasta să fim cu bună băgare de seamă la adăpat. Este bine ca caii să fie adăpați totdeauna înainte de ce li-s'ar fi dat nutrețul, căci adăpându-i pe sătul, mare parte a nutrețului din rinza trece

inotând cu apă în intestine (mațe), de unde nemistuit ajunge a fi deșertat cu baliga. Despre această impregiurare se poate convinge ori-și-cine, când adapă în două zile înainte de nutrire, ear' în altele două după nutrire, că în cazul din urmă deșertă nutreământul abia mistuit, mai ales când sunt nutriți cu ovės. Apa cu care se adapă se nu fie prea rece, căci li-se poate răci rinza, după care poate deveni animalul bolnav. Cea mai bună este cailor peste vară apa curgătoare, ear' peste iarnă apa din fântâni, care de comun este mai stempërata. Căi care s'au dedat încă de mici cu apă mai rece, mai arare-ori pot fi morboși decât aceia ce prin cumpărare ajung dintr'un loc în altul, dela o apă mai stempërata la alta mai rece.

Cum se pregătește unsoarea de uns carul.

În economia casnică adese-ori ni-se dă ocaziune a ave rămașițe: de unsoare, untură și seu, din care putem pregăti unsoare de uns osiile. Aceasta se pregătește în modul următor: unsoarele se topesc apoi se strecură, cătră această unsoare se toarnă ceva olei mai ieftin de rapiță sau altfel care se întrebunțează la unsul mașinilor sau în cas de lipsă putem folosi petrolu (fotogen, gaz). Cu una din aceste materii se mestecă unsoarea până avem o materie scurgătoare, cătră aceasta mai adaugem atâta pulvere de peatră lucie (federweis) până mestecătura va deveni ca unsoarea. Unsoarea așa pregătită, vara nu se topește, sau scurge așa ușor de pe osie, iarna este destul de lucie, și nu se sleește așa tare.

Știri economice.

Cărăbușii de Maiu. Îndată-ce pământul va fi deplin încălzit și stingerii vor da frunză, semnul este dat despre ivirea cărăbușilor, ale căror larve (ciormani) fac atâta stricăciune în plante, mai ales în cartofi. Ar fi foarte bine, dacă comunele și corporațiunile, cum sunt bisericile și școalele ar pune anumite premii pentru adunarea cărăbușilor. Așa dacă la copii li-s'ar da nu mai mult decât 2—4 cruceri de litră, aceia prin sate ar cutreera tot hotarul, ca să poată ajunge la cruceri. Mai ales școlarii și copiii mai săraci dela ciurzile satului cu multă plăcere ar aduna care de care mai mulți cărăbuși. Și de altcum stîrpirea acelor este poruncită și prin lege; dar' mai ușor se pot aduna în modul mai sus arătat, dacă preotul ori învățătorul va plăti regulat premiul vestit. Pagubele ce fac larvele acestor cărăbuși în timp de mai mulți ani ce petrec în pământ, nu se pot computa în bani. Așa o datorință față de recoltă bună de plante îndatorește pe fiecare sat să se îngrijască pe toate căile și cu toate mijloacele să scape de această plagă și calamitate.

Starea sēmănăturilor. În zilele din urmă vremea s'a schimbat spre mai bine, seceta mare a încetat și au urmat niște ploii bine-

făcătoare. Pretutindinea este dricul sēmănăturilor, mai ales cucuruzul și rapii se samănă cu mare strguintă. Îndată după ploile dela începutul lunei Maiu sēmănăturile de toamnă au luat altă față mai veselă, așa încât cerealele luându-și culoare neagră-verde arată multă putere și vieță de a da înainte cu creșterea. Atât grăul cât și sēcara ne dau speranță de recoaltă bogată, holdele sunt atât de frumoase, încât vȳzându-le sillesc pe om a lăuda mărirea lui D-zeu, care cârmuește cu atâta înțelepciune natura. Rapița, după-cum ni-se face cunoscut, prin părțile bănățene a și înflorit și începe a-și părăsi florile, în cele mai multe locuri făgăduiește recoltă bună; dar' sunt și locuri unde frigul și apele au stricat-o foarte rău. Sēmănăturile de primăvară: ovės, orz, grău și sēmănăturile de trifoiu, lucernă și măzărliche au incolțit frumos. Cartofii încă și acum se plantează; dar' cele mai de vremuri sunt în multe ținuturi înfrunzite. Sēmănăturile de trifoiu și lucernă în unele locuri sunt atât de crescute că au început a le costi. Mai ales ni-se împărtașește că viile încep a odrăsi foarte frumos cu o mare nădejde de roadă. Pomii pretutindinea sunt înfloriți de pe care albinele strguncioase toată ziua poartă miere, unde sunt pomi te încântă frumșeța acelor.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 61. Fiind eu asentat la miliție la R. 61 de infanterie, care se află în Timișoara, mi-ar plăce să aflu o carte de comandă și regule soldățești ca să învăț din dînsa. Foarte mă rog să-mi dați răspuns.

Răspuns. Eată-ce vestește „Foaia de Duminecă” chiar din Timișoara: Fiind din mai multe părți întreat în privința cărții militare: „Regulamentul de exercițiu și Regulamentul de câmp”, pe care le-a tradus dl sublocotenent Nicolae Stupariu, aducem la cunoștința cetitorilor noștri, că abonamentul de 30 cr. de exemplar se poate trimite și la administrațiunea foii noastre.

E în interesul celor-ce vor ave lipsă de această carte, ca să grăbească și să trimită cât se poate de curând abonamentul, pentru că cu cât vor incurge mai multe abonamente, și cu cât acestea se trimit mai curând, cu atât mai curând va eși și cartea de sub tipar.

Întrebarea 62. Am un altoi de doi ani, care a crescut foarte bine în anul dintăiu și al doilea, dar' în acesta din urmă l-au năpădit furnicile, urcând și scoborînd pe dînsul. Pe frunză s'an făcut niște gadini de insecte galbine și negre cu niște aripi subțiri, frunzele pe unde au petrecut aceste s'au încrețit și pomul n'a mai crescut. Cum voi pute scăpa altoiul?

N.

Ioan Mohan.

Răspuns. Din funinginele mestecată cu oleiu gătește un cir atât de subțire ca ungând coaja pomului să nu se scură, cu acesta unge bine trunchiul de un lat de mână jur impregiur. Poți lega pe trunchiu și un papir uns cu fotogen, așa însă ca partea de cătră rădăcini a papirului să formeze o umbrelă pe trunchiul altoiului, ear' pe rădăcini pune funingine mestecată cu cenușe să nu se poată încuiba furnicile la rădăcini.

Întrebarea 63. Am un altoan de 7 ani, până în vara trecută n'a dat nici flori nici roadă, în vara trecută a făcut câteva mere, dar' acele nainte de a fi putut ajunge la coa-

cere, au căzut, deci sfătuiți-mă ce să fac cu dînsul?

Baia-de-criș.

Emerich Vuc.

Răspuns. Trei sunt pricinile mai însemnate, când altoii nu aduc roadă mai de vreme. Cea dintăiu, când la altoit se folosesc mlădițele de altoit așa de lungi cum s'au tăiat de pe pomi, adecă fără a se fi retezat de vîrf, unde se află o parte nu deplin desvoltată sau coaptă, din care crește pomul lung și racatannat fără să dea roadă. A doua pricină este când se iau pentru altoit niște mlădițe sau vlăstari cari cresc pe trunchiul pomului, în cari lipsește suc roditor, și cari sunt aproape niște vlăstare sēlbatică. A treia, când cineva din lăcomie ca pomul să crească cât de mare nu se încumetă a reteza altoanii sei în toată primăvara.

Așadar' dacă dorești ca pomul de sub întrebare să aducă roadă, vei reteza toți vlăstarii din anul trecut, așa cam de jumătate, asta să o faci în doi sau trei ani regulat, apoi vei vedea că pomul va aduce fructe. În urmă mai poate veni nerodirea din grăsimia prea mare a pământului, atunci dacă este asta pricina, atunci vei săpa la rădăcini și vei pune pe dînsule pământ mai sec, adecă mai slab.

Este o credință deșertă ceea-ce zic unii oameni, cu privire la rodire, acelea nu mai sunt de crezut.

Întrebarea 64. Voind a începe stupăritul cu coșnițe măiestrite, aș ave lipsă de coșnițe mobile, adecă în care se poate stupări după regulile sistematice, de unde și cam cu ce preț pot cumpăra asemenea coșnițe?

Rodna.

Gr. D.

Răspuns. Ministrul de justiție a rinduit cu ani mai nainte, că în temnițele statului între alte lucruri de trebuință să se facă și coșnițe după sistemul Dzirzon. Așa dacă voești a ave coșnițe bune scrie la cea mai deaproape direcțiune de temniță d. e. în Gherla, apoi capeți cu 1.50—2 fl. coșnițe bune. Fiind materialul uscat din care se lucră aceste coșnițe despre bunătatea aceloră nu poate fi îndoeală.

Întrebarea 65. Aveți bunătate și-mi răspundeți: Cum și pe ce cale mi-aș pute cumpăra niște iepuri din Franța, fiind mai cu preț decât ai noștri.

Golgau.

Zaharie Turian,
curator primar și cojocar.

Răspuns. Dacă dorești a spori rasa iepurilor francezi, adresează-te la ceva neguțător din apropiere care poate să-ți dea firele de lipsă cum poți ajunge la țîrg. Cât pentru preț, că sunt mai scumpi ca ai noștri, trebuie să știi că tot ce este din Franța și dacă nu este mai bun, este mai cerat, de aici urmează să fie mai cu preț.

Întrebarea 66. În iarna trecută mi-au dejerat un deget la picior și nu am iecuit cu nimic, acuma tot mereu mă doare cum pot scăpa din aceasta suferință?

Răspuns. Pentru vindecarea piciorului degerat folosește scaldă de apă rece. Mai de multe-ori pe zi scoate apă proaspătă din fântână apoi câte 6—8 minute ține piciorul în apă, poți să te preumbi și prin rouă bună dimineața. Dacă așa nu-i scăpa apoi în iarnă viitoare îndată-ce va cade zăpadă se faci prin dînsa preumblări câte 5—6 minute că așa ți-a trece durerea.